

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ

กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

Management Model for the Elderly School: A Case Study of the Ba Ngo Y Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์คมวิทย์ สุขเสนีย์

โดย

นางสาวสุนนทิพย์ ลิ้มเจริญ

นายมุฮัมหมัดพิตรี การีอมอ

นางสาวมูตาซาร์ กาเจ

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

รายงานวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย
อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

Management Model for the Elderly School: A Case Study of the Ba Ngo Y
Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province

นางสาวสุนทิพย์	ลิ้มเจริญ	รหัสนักศึกษา 406422001
นายมุฮัมหมัดฟิตรี	การือมอ	รหัสนักศึกษา 406422007
นางสาวมูตาซาร์	กาเจ	รหัสนักศึกษา 406422016

หัวข้อพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน
หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การอนุมัติ

หัวข้อพิเศษ : รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย
อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
: The Management Model of the Elderly School by the Ban Ngoy
Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province.

ผู้วิจัย : นางสาวสุนทิพย์ ลิ้มเจริญ, นายมุฮัมมัดพิตรี การือมอ, นางสาวมูตาซาร์ กาเจ

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิตและกฎหมายมหาชน

สาขา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปีการศึกษา : 2567

อาจารย์ที่ปรึกษาหัวข้อพิเศษ

.....
(อาจารย์คมวิทย์ สุขเสนีย์)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน อนุมัติให้นับ
การศึกษาหัวข้อพิเศษเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบปฏิบัติสำเร็จของรายวิชานี้

.....
(ผศ.นินุสรา มินทรศักดิ์)

ประธานหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บทคัดย่อ

หัวข้อพิเศษ : รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

ผู้วิจัย : นางสาวสุนทวิทย์ ลิ่มเจริญ, นายมุฮัมมัดพิตรี การือมอ, นางสาวมูตาซาร์ กาเจ

หลักสูตร : รัฐศาสตรบัณฑิตและกฎหมายมหาชน

สาขา : การปกครองและกฎหมายมหาชน

คณะ : มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ปีการศึกษา : 2567

รายงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย, นักพัฒนาชุมชน, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล, ประธานกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ, รองประธานกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ, สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโจย

ผลการวิจัย วัตถุประสงค์ที่ 1) พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผ่านแนวคิดหลัก 5 ก ประกอบด้วย 1. กลุ่ม 2.กรรมกร 3. กติการหรือข้อตกลงร่วมกัน ผู้สูงอายุ 4. กิจกรรม 5. กองทุน และวัตถุประสงค์ที่ 2) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ประกอบไปด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านการมีผู้นำ การเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง 5) ด้านการมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม

คำสำคัญ : โรงเรียนผู้สูงอายุ, รูปแบบการบริหารจัดการ, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

Reseach Tittle : The Management Model of the Elderly School by
 the Ban Ngoy Subdistrict Administrative Organization,
 Raman District, Yala Province.
 Researcher : Sumonthip Limcharuen, Muhammadfitree Karuemo, Mutasa Kajea
 course : political science
 disciplines : Political science and public law
 Faculty : Faculty of Humanities and Social Sciences
 Year : 2567

This research report titled " Management Model for the Elderly School: A Case Study of the Ba Ngo Y Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province" aims to study the management model and the success factors of the operation. The case study focuses on the Elderly School of the Bangoy Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province. The research uses a qualitative methodology with key informants, including the mayor of the Bangoy Subdistrict Administrative Organization (1 person), a community developer (1 person), members of the Subdistrict Administrative Organization Council (2 persons), the president of the elderly school group (1 person), the vice president of the elderly school group (1 person), elderly school members (4 persons), and staff from the Bangoy Subdistrict Health Promotion Hospital (2 persons), totaling 12 people.

The research findings are categorized into two objectives. For the first objective, it was found that the management model of the elderly school of the Bangoy Subdistrict Administrative Organization, Raman District, Yala Province, is based on the "5Cs" concept, which includes C1: Community (Group), C2: Committee, C3: Consensus (Rules or mutual agreements), C4: Curriculum (Activities), and C5: Capital (Fund). As for the second objective, it was found that the success factors of the operation of the elderly school in Bangoy Subdistrict, Raman District, Yala Province consist of six aspects: 1) leadership in change, 2) clear goals and continuous activities, 3) participation, 4) strong social networks, 5) continuous learning and operational development, and 6) support from local administrative organizations.

Keywords: Elderly School, Management Model, Subdistrict Administrative Organization

กิตติกรรมประกาศ

หัวข้อพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการหัวข้อพิเศษที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไข ให้คำแนะนำ และติดตาม ความก้าวหน้าในการทำหัวข้อพิเศษด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งเสมอมา โดยเฉพาะ อาจารย์คมวิทย์ สุขเสนีย์ ที่ให้คำแนะนำคำปรึกษา อบรมสั่งสอน ว่ากล่าวตักเตือน ให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยเหนือกว่าครูที่พึงมีให้ต่อศิษย์โดยทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการทำวิจัย ในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์คมวิทย์ สุขเสนีย์อาจารย์ประจำรายวิชาการวิจัยทางรัฐศาสตร์และกฎหมายมหาชน ที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำด้วยความเมตตาเสมอมา

ขอขอบคุณ ผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบไปด้วย นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบาโงย, นักพัฒนาชุมชน, เจ้าหน้าที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย, เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย, นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษาวิจัย ทำให้งานวิจัยเรื่องนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงไป ด้วยดี

คุณค่าอันพึงมีของรายงานหัวข้อพิเศษฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจเป็นอย่างดี สุดท้ายขอมอบคุณงามความดีให้กับบุพการี ครอบครัวของผู้วิจัย ผู้ซึ่งให้โอกาสและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย เสมอมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งหัวข้อพิเศษฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีผู้สูงอายุ.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ.....	13
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ.....	16
ทฤษฎีกลยุทธ์.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	20
กรอบแนวคิด.....	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	22
เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ.....	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	24
ระยะเวลาการวิจัย.....	25
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล/ผลการศึกษา.....	26
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา.....	50
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	56

บรรณานุกรม.....	57
บุคลากร.....	60
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
ประวัติผู้วิจัย.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สังคมโลกในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานการณ์ของประชากรถือเป็นเรื่องที่สำคัญ และได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากประชากรทั้งในประเทศและนอกประเทศเกี่ยวกับสถานการณ์ของประชากรที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโครงสร้างของประชากรโดยเฉพาะเรื่องของผู้สูงอายุ กล่าวได้ว่าสังคมผู้สูงอายุ หรือ สังคมผู้สูงวัย เป็นสิ่งที่หลายประเทศได้มีการเตรียมความพร้อมกับการรับมือของการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของผู้สูงอายุและอีกหลายประเทศที่ได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้วสำหรับสหประชาชาติ (The United Nations: UN) ซึ่งได้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” ไว้ว่า ประเทศใดมี ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนเกิน 10% หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป เกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และสำหรับ

ในประเทศไทย ซึ่งได้นิยามคำว่า "ผู้สูงอายุ" ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ไว้ว่า หมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย (วัชร ทองเจริญ, 2015) โดยสังคมผู้สูงอายุ หรือสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เท่ากับหรือมากกว่า 10% ของประชากรทั้งหมด เป็นสิ่งที่เริ่มเกิดขึ้นกับประเทศไทยมาตั้งแต่ในปี พ.ศ 2548 จนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยได้เป็นประเทศที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ขณะที่สัดส่วนวัยเด็กและวัยแรงงานจะลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทางตรงและทางอ้อมต่อการเติบโตทางสังคม และเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2563)

การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตามมาในหลายๆซึ่งรวมถึงสภาพปัญหาโดยตรงของผู้สูงอายุ จากการสำรวจ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้สูงอายุส่วนใหญ่พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาสรุปได้ ดังนี้ 1) ความเจ็บป่วย เช่น ผู้สูงอายุ เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง คือ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคข้อเข่าเสื่อม โรคระบบกล้ามเนื้อ โรคสมองเสื่อม โรคหัวใจ โรคเก๊าท์โรคมะเร็ง รวมถึงโรคที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนของโรคเรื้อรัง เช่น ต้อกระจก ขาดตามปลายมือ ปลายเท้า 2) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง โดดเดี่ยวทหดหู่ ซึมเศร้าและมีปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะ มาจากความเจ็บป่วยทางกาย ส่งผลทำให้จิตใจป่วยไปด้วย รวมถึงสภาพแวดล้อม บริบท

สังคม ล้วนมีผลต่อสภาพ จิตใจ 3) ฐานะความเป็นอยู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุยากจน ถูกทอดทิ้ง และถูก
 ยักยอกเงินเลี้ยงชีพ เป็นต้น (กิตติพร เนาว์ สุวรรณ, 2562)

จากสาเหตุปัญหาดังกล่าวในเรื่องของผู้สูงอายุที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในทางตรงและทางอ้อมทำให้
 หน่วยงานต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุได้เข้ามาแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะ องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีภารกิจหน้าที่ในการดูแลผู้สูงอายุทั้งในด้านการส่งเสริม
 คุณภาพชีวิต เปียยังชีพ กองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจที่ได้รับการถ่ายทอดตาม
 พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 (ประสพโชค ต้นสำโรง, 2559)

ทั้งนี้ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด ระดับ
 อำเภอ หรือ ระดับตำบล ล้วนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีนโยบายในการแก้ปัญหาผู้
 อายุโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลบาไองย ได้ตระหนักถึงความสำคัญในกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ
 ผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยติดเชื้ และผู้ด้อยโอกาสในตำบล เพื่อลดช่องว่างความห่างของกลุ่มคนพิเศษ
 ทั้งหมดจนเกิดวิวัฒนาการในการร่วมดูแลในตำบล ดังนั้นทางองค์การบริหารส่วนตำบลบาไองยจึงเห็น
 ความสำคัญและร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างยั่งยืนโดยการจัดตั้งโรงเรียน
 ผู้สูงอายุ “บาไองยชื้อญาติ” ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาไองย อำเภอราษัน จังหวัดยะลา ขึ้นและยัง
 เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับคัดเลือกตามโครงการ 1 จังหวัด 1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 1 โครงการต้นแบบเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในโครงการ
 โรงเรียนผู้สูงอายุบาไองยชื้อญาติ เนื่องจากมีระบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุที่ดี และเป็น
 ต้นแบบสู่ความยั่งยืน (นายยากาเรียา ชิมะ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาไองย สัมภาษณ์ส่วน
 บุคคล 12 กันยายน 2567)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลบาไองย อำเภอราษัน จังหวัดยะลา และเพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน
 โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาไองย อำเภอราษัน จังหวัดยะลา เนื่องจากองค์การ
 บริหารส่วนตำบลบาไองย มีการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุที่ดี และสามารถเป็นต้นแบบที่ดีของการ
 บริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุสู่ความยั่งยืน และได้รับคัดเลือกตามโครงการ 1 จังหวัด 1 องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น 1 โครงการต้นแบบเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรม
 ราชาภิเษกในโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุบาไองยชื้อญาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาไองย
 อำเภอราษัน จังหวัดยะลา
- 2.) เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วน
 ตำบลบาไองย อำเภอราษัน จังหวัดยะลา

ขอบเขตการวิจัย

1.) ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และ ศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

2.) พื้นที่ดำเนินงาน โรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

3.) กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ดังนี้

1. นายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงย	จำนวน 1 คน
2. นักพัฒนาชุมชน	จำนวน 1 คน
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
4. ประธานกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
5. รองประธานกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
6. สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	จำนวน 4 คน
7. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย	จำนวน 2 คน (รวม 12 คน)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถใช้เป็นรูปแบบแนวทางการบริหารจัดการสำหรับผู้บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

2. ได้รับความรู้เรื่องปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งชายและหญิงที่เข้าร่วมกิจกรรมในหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

โรงเรียนผู้สูงอายุ หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่มีการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุและเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

รูปแบบการบริหารจัดการ หมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการด้วยหลัก 5 ก ประกอบด้วย

1.กลุ่ม 2. กรรมการ 3. กติการหรือข้อตกลงร่วมกัน 4. กิจกรรม 5. กองทุน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จโรงเรียนผู้สูงอายุ หมายถึง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีหรือให้เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
บาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผู้ศึกษาไต่คนควา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ
3. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบโรงเรียนผู้สูงอายุ
4. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ
5. ทฤษฎีกลยุทธ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิด

2.1 ทฤษฎีผู้สูงอายุ

2.1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยแบ่งผู้สูงอายุ
ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (ศุภวจิ ภาชิตานนท์, 2560)

- 1) ผู้สูงอายุตอนต้น มีอายุระหว่าง 60 –74 ปี
- 2) คนชรา มีอายุระหว่าง 75 –90 ปี
- 3) คนชรามาก มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

องค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามว่า "ผู้สูงอายุ" คือ ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งมี
อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นการนิยาม นับตั้งแต่อายุเกิด ส่วนองค์การอนามัยโลกยังไม่มีกรให้
นิยามผู้สูงอายุ โดยมีเหตุผลว่าประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีการนิยามผู้สูงอายุต่างกัน ทั้งนิยามตามอายุเกิด
ตามสังคม (Social) วัฒนธรรม (Culture) และสภาพร่างกาย (Functional markers) เช่น ใน
ประเทศที่เจริญแล้วมักจัดผู้สูงอายุ นับจากอายุ 65 ปีขึ้นไป หรือบางประเทศอาจนิยามผู้สูงอายุตาม
อายุการเกษียณงาน (อายุ 50 หรือ 60 หรือ 65 ปี) หรือนิยามตามสภาพของร่างกายโดยผู้หญิงสูงอายุ
อยู่ในช่วง 45 - 55 ปี ส่วนชายสูงอายุอยู่ในช่วง 55 - 75 ปี สำหรับประเทศไทย คำว่า "ผู้สูงอายุ" ตาม

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 มาตรา 3 หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

องค์การสหประชาชาติได้แบ่งสังคมผู้สูงอายุออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) ระดับสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) และสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super - aged Society) โดยให้นิยามของระดับต่าง ๆ ซึ่งทั้งประเทศไทย และรวมทั้งประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ใช้ความหมายเดียวกันในนิยามของทุกระดับของสังคมผู้สูงอายุ ดังนี้ (1) การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) คือ การมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปรวมทั้งเพศชายและเพศหญิง มากกว่า 10% ของประชากรทั้งประเทศ หรือมีประชากรอายุตั้งแต่ 65 ปี เกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ (2) สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) คือ เมื่อประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20% หรือ ประชากรอายุ 65 ปี เพิ่มขึ้นเป็น 14% ของประชากรโดยรวมทั้งหมดของทั้งประเทศ (3) สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super - aged Society) คือ สังคมที่มีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% ของประชากรทั้งประเทศอย่างไรก็ตาม ทุกประเทศทั่วโลกมีการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในช่วงเวลาแตกต่างกันตามความเจริญ มั่งคั่ง ซึ่งมีผลต่อสุขภาพและการมีอายุยืนของประชาชน (ชมพูนุท พรหมภักดี, 2556)

หากพิจารณาตามความหมายดังกล่าวถือว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) แล้วกล่าวคือมีประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปมากกว่า 10% หรือมีประชาชนที่มีอายุ 65 ปี ขึ้นไปมากกว่า 7% ดังนั้น ประเทศไทยเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้วตั้งแต่ปี 2548 เพราะตอนนั้นประเทศไทยมีประชากรตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 10.4% และยังคงคาดการณ์ว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า สังคมไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% หรือมีประชากรที่มีอายุ 65 ปี ขึ้นไปเกินกว่า 14% คาดว่าในปี 2571 ประเทศไทยจะมีผู้อายุเกิน 60 ปี 23.5% กล่าวโดยรวม คือ ประเทศไทยจะก้าวจากสังคมผู้สูงอายุ เป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในเวลาเพียง 20 กว่าปีเท่านั้น ซึ่งถือว่าใช้เวลาน้อย ในขณะที่กลุ่มประเทศที่เป็นคลื่นระลอกแรกของสังคมผู้สูงอายุซึ่งส่วนใหญ่เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

สรุป องค์การอนามัยโลก นิยามผู้สูงอายุว่าเป็นผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม 1. ผู้สูงอายุตอนต้น (60-74 ปี) 2. คนชรา (75-90 ปี) 3. คนชรามาก (90 ปีขึ้นไป)

องค์การสหประชาชาติ กำหนดผู้สูงอายุว่าเป็นประชากรที่มีอายุเกิน 60 ปี และประเทศไทยได้นิยามตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ว่าผู้สูงอายุคือบุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์และมีสัญชาติไทย

ระดับสังคมผู้สูงอายุ องค์การสหประชาชาติแบ่งสังคมผู้สูงอายุออกเป็น 3 ระดับ

1. การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Ageing Society) มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 10% หรือ 65 ปีขึ้นไปเกิน 7%
2. สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 20% หรือ 65 ปีขึ้นไปเกิน 14%
3. สังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-aged Society) ประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่า 20%

2.1.2 ประเภทของผู้สูงอายุ

จากการศึกษานี้ได้ศึกษาประเภทผู้สูงอายุจากแหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ (2566) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลักตามความสามารถในการดำเนินชีวิต ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มติดเตียง (Bed Bound Elder) กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองไม่ได้ในการทำกิจวัตรประจำวันรวมถึง กิจกรรมพื้นฐานต่างๆ ได้เช่น การรับประทานอาหารและการขับถ่ายอยู่ในภาวะหง่อมหรือเปราะบาง (Frail) ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีอาการเจ็บป่วยจนต้องนอนรักษาตัวอยู่บนเตียงตลอดเวลา ทำให้มีโอกาสเสี่ยง ต่ออาการแทรกซ้อนอื่นๆที่จะตามมา เช่น อาการแผลกดทับ อาการข้อเสื่อม และอาการปอดอักเสบ เป็นต้น โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมีค่อนข้างจำกัดและจำเป็นต้องพึ่งพาผู้ดูแลหรือ บุคคลอื่นค่อนข้างมาก (แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ,2566)

2. กลุ่มติดบ้าน (Home Bound Elder) เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่พอช่วยเหลือตัวเองได้บางส่วนแต่ยังต้องได้รับความช่วยเหลือจาก ผู้ดูแล เพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน และกิจกรรมต่างๆ ไม่สะดวกที่จะออกนอกบ้านเพียงลำพังเพราะมี ปัญหาสุขภาพ มีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยอิสระ เช่น มีปัญหาเรื่องการเคลื่อนไหวหรือมีภาวะความจำเสื่อมหลงลืม ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ไม่ชอบออกสังคมหรือติดภาระทางบ้าน เช่น ต้องช่วยดูแลลูกหลานหรือสมาชิกครอบครัวคนอื่นๆ จากการศึกษพบว่าผู้สูงอายุที่มีโอกาสร่วมกิจกรรมทางสังคมจะส่งผลดีต่อสุขภาพโดยรวมในทางตรงกลับกันการถูกปล่อยทิ้งให้โดดเดี่ยวจากสังคมจะส่งผลทางลบต่อทั้งสุขภาพกาย และจิตใจผู้สูงอายุกลุ่มนี้ควรได้รับความรู้ในการดูแลสุขภาพไม่ให้เสื่อมถอยลงและควรได้รับการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจให้แข็งแรงขึ้น และควรได้รับการส่งเสริมให้ออกไปใช้ชีวิตประจำวันนอกบ้าน ได้มากขึ้น มีผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่ต้องการออกไปใช้ชีวิตนอกรบ้านแต่ติดขัดเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ สาธารณะไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องพึ่งพาอุปกรณ์เพื่อการเคลื่อนไหว เช่น วีลแชร์ (Wheelchair) หรือเครื่องพยุงเดิน จะสังเกตเห็นได้ว่าในประเทศที่พัฒนาแล้ว จะให้ความสำคัญกับการออกแบบเมืองไม่ให้มีอุปสรรค (Barrier-Free) พื้นที่สาธารณะจะมีผู้สูงอายุและผู้พิการออกมาดำเนิน กิจวัตรประจำวันตามลำพังและใช้บริการระบบขนส่งมวลชนด้วยตนเองมากกว่าเมืองที่ไม่มีเตรียม ความพร้อมและเต็มไปด้วยอุปสรรค (แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ,2566)

3. กลุ่มติดสังคม (Well Elder) กลุ่มนี้สามารถดำเนินชีวิตประจำวันช่วยเหลือตัวเองได้ดี สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมโดยอิสระ โดยไม่ต้องมี ผู้ดูแล มีสุขภาพดีหรือเพียงแค่อยู่นในภาวะเสี่ยงต่อโรค หรือหากมีอาการ ป่วยหรือโรคเรื้อรังก็ยังคงอยู่ในภาวะที่ควบคุมได้ (แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ,2566)

นลินดา สุวรรณประสพ (2561) ได้แบ่งกลุ่มผู้สูงอายุออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. กลุ่มติดสังคม หรือกลุ่มที่ช่วยตนเองได้ดี
2. กลุ่มติดบ้าน เป็นผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองได้หรือต้องการ ความช่วยเหลือบางส่วน
3. ผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียงเป็นผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้

ศุภวจี ภาชิตานนท์ (2560) ได้จำแนกกลุ่มผู้สูงอายุไทยออกเป็น 3 ประเภทเพื่อดูแลผู้สูงอายุในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม และบริการสาธารณสุข

- 1 .กลุ่มติดสังคม มีสุขภาพดี และสามารถอยู่ได้ตามลำพัง
2. กลุ่มติดบ้าน ต้องการผู้ช่วยเหลือในชีวิตประจำวัน
3. กลุ่มติดเตียง ต้องการดูแลระยะยาวด้านการรักษาพยาบาล และสวัสดิภาพสังคม

สรุป ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ (2566) และการศึกษาเพิ่มเติมจากนลินดา สุวรรณประสพ (2561) และศุภวจี ภาชิตานนท์ (2560) แบ่งผู้สูงอายุออกเป็น 3 กลุ่มหลักตามความสามารถในการดำเนินชีวิต ดังนี้

1. กลุ่มติดเตียง (Bed Bound Elder) ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหารและการขับถ่าย มักอยู่ในภาวะหง่อมหรือเปราะบาง ต้องนอนรักษาตัวอยู่บนเตียงตลอดเวลา มีโอกาสเสี่ยงต่ออาการแทรกซ้อนต่าง ๆ เช่น แผลกดทับและปอดอักเสบ ต้องพึ่งพาผู้ดูแลหรือบุคคลอื่นในชีวิตประจำวัน (แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ,2566)

2.กลุ่มติดบ้าน (Home Bound Elder) สามารถช่วยเหลือตนเองได้บางส่วน แต่ยังต้องการความช่วยเหลือจากผู้ดูแล มีปัญหาสุขภาพที่ทำให้ไม่สะดวกในการออกนอกบ้าน เช่น ปัญหาการเคลื่อนไหวหรือความจำเสื่อม ควรได้รับการฟื้นฟูและการส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น สภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อการออกไปใช้ชีวิต เช่น ความพร้อมของพื้นที่สาธารณะ (แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ,2566)

3.กลุ่มติดสังคม (Well Elder) สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างอิสระ ช่วยเหลือตนเองได้ดี มีสุขภาพดีหรือสามารถควบคุมอาการของโรคเรื้อรังได้ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมโดยไม่ต้องมีผู้ดูแล (แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ,2566)

2.1.3 ปัญหาของผู้สูงอายุ

จากการสำรวจ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ พบว่า ผู้สูงอายุมีปัญหาสรุปได้ ดังนี้

- 1) ความเจ็บป่วย เช่น ผู้สูงอายุ เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง คือ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคข้อเข่าเสื่อม โรคระบบกล้ามเนื้อ โรคสมองเสื่อม โรคหัวใจ โรคเกาต์โรคมะเร็ง รวมถึงโรคที่เกิดจากภาวะแทรกซ้อนของโรคเรื้อรัง เช่น ต้อกระจก ขาดตามปลายมือ ปลายเท้า
- 2) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง โดดเดี่ยวหดหู่ ซึมเศร้าและมีปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งส่วนหนึ่งอาจจะ มาจากความเจ็บป่วยทางกาย ส่งผลทำให้จิตใจป่วยไปด้วย รวมถึงสภาพแวดล้อม บริบทสังคม ล้วนมีผลต่อสภาพ จิตใจ
- 3) ฐานะความเป็นอยู่ ได้แก่ ผู้สูงอายุยากจน ถูกทอดทิ้ง และถูกขูดเงินเลี้ยงชีพ เป็นต้น (กิตติพร เนาวี สุวรรณ, 2562)

สรุป การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้สูงอายุเผยให้เห็นหลายประเด็นที่สำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความเจ็บป่วย ผู้สูงอายุมักประสบปัญหาโรคเรื้อรัง เช่น ความดันโลหิตสูง, เบาหวาน, ข้อเข่าเสื่อม, และโรคหัวใจ รวมถึงอาการแทรกซ้อนเช่น ต้อกระจกและอาการขาที่ปลายมือปลายเท้า
2. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลง หลายคนรู้สึกโดดเดี่ยว หดหู่ และซึมเศร้า ซึ่งเกิดจากทั้งความเจ็บป่วยและบริบทสังคมที่มีผลต่อสุขภาพจิต
3. ฐานะความเป็นอยู่ ผู้สูงอายุจำนวนมากมีฐานะยากจน ถูกทอดทิ้ง และมีความเสี่ยงจากการถูกขูดเงินเลี้ยงชีพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นวัยซึ่งมีความแตกต่างจากวัยอื่น เป็นวัยบั้นปลายของชีวิตดังนั้น ปัญหาของผู้สูงอายุในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสังคมและสาธารณสุข จึงแตกต่างจากคนในวัยอื่นปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ซึ่งรัฐบาลไทยและทั่วโลกได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ จึงมีความพยายามและมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ให้ทุกคนตระหนัก เข้าใจและพร้อมดูแลผู้สูงอายุให้ทัดเทียมเช่นเดียวกับการดูแลประชากรในกลุ่มอายุอื่น

กรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) อธิบายว่า โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยมีวิทยากรหรือจิตอาสาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้ทรงคุณค่ากับชุมชน ทั้งนี้โรงเรียนผู้สูงอายุดำเนินการภายใต้แนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะในการดูแลตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า ผู้สูงอายุมีคุณค่าและมีศักยภาพควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้สังคม และ

ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุ สารการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เพิ่มโอกาสในการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน สำหรับการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุควรเป็นความรู้ ทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทักษะอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและการสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุปัจจุบันได้มีโรงเรียนที่ดำเนินการเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูผู้สูงอายุ มี 2 แห่ง คือ โรงเรียนฝึกหัดครูผู้สูงอายุเชียงใหม่ และครูสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตำบล จังหวัดฉะเชิงเทรา ดังนี้ 1. โรงเรียนฝึกหัดครูผู้สูงอายุเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่วัดน้ำจ้ำ ตำบลร่องวัวแดง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีกรอบงาน คือ 1) จัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและคนทุกช่วงวัย 2) จัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเสริมศักยภาพผู้สูงอายุและคนทุกช่วงวัย 3) จัดการเรียนรู้ การดูแลคุ้มครองและพิทักษ์ผู้สูงอายุและคนทุกช่วงวัย 4) เป็นศูนย์ภูมิปัญญาผู้สูงอายุและคนทุกช่วงวัย (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

สรุป ผู้สูงอายุเป็นวัยที่มีความแตกต่างจากวัยอื่น โดยเฉพาะด้านสังคมและสาธารณสุข ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก รัฐบาลจึงมีความพยายามในการดูแลผู้สูงอายุให้ทัดเทียมกับกลุ่มอายุอื่นโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรูปแบบการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจของผู้สูงอายุและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต โดยวิทยากรและจิตอาสาช่วยส่งเสริมการเรียนรู้โรงเรียนผู้สูงอายุช่วยให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพและถ่ายทอดประสบการณ์แก่คนอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาในชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวันและส่งเสริมการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายในประเทศไทย (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

2.2.1 ความหมายของโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตการจัดการศึกษาการพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องสำหรับผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่นเพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชนโรงเรียนผู้สูงอายุหลายแห่งตั้งขึ้นโดยใช้อาคารเรียนเก่าของโรงเรียนที่เลิกกิจการหรือตั้งอยู่ในชมรมผู้สูงอายุ ภายในวัด บางแห่งใช้บ้านของผู้ริเริ่มก่อตั้งเป็นสถานที่ดำเนินการการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในระยะแรก อาจเป็นเพียงการรวมกลุ่มพบปะพูดคุยกัน แล้วจึงค่อย ๆ มีรูปแบบชัดเจนขึ้น มีกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการของผู้สูงอายุหรืออาจเป็นการขยายกิจกรรมจากที่มีการดำเนินการอยู่

แล้ว เช่น ศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม (ศาลาสร้างสุข) ศูนย์สามวัยธนาคารความดี เป็นต้น โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถมีรูปแบบและกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ ความต้องการของผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ จะกำหนดตารางกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ไว้ชัดเจน ระยะเวลาเปิดเรียนอาจเป็นตลอดปี หรือเปิดเป็นช่วงเวลาตามหลักสูตรที่จัดอบรมส่วนใหญ่ จะจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 วัน (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

โรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ หมายถึง สถานที่ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ เจตคติ และทักษะในการดูแลตนเอง ในประเด็นที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนา โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุ เพิ่มโอกาสในการรวมกลุ่มทางสังคม โดยจัดตั้งขึ้น ดำเนินการ และให้บริการสำหรับผู้สูงอายุตามข้อกำหนดของกรมกิจการผู้สูงอายุและผ่านการประเมินโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ ตามเกณฑ์การประเมินระดับโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประจำปีงบประมาณ พศ. 2560(กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

สรุป โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีการจัดกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยมีวิทยากรและจิตอาสาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และสนับสนุนหลายโรงเรียนผู้สูงอายุใช้พื้นที่เก่า เช่น อาคารเรียนที่เลิกกิจการหรือชมรมผู้สูงอายุในวัด และเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มพูดคุย ก่อนพัฒนากิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการ เช่น ศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วมกิจกรรมจะถูกกำหนดไว้ชัดเจนในแต่ละสัปดาห์ อาจเปิดตลอดปีหรือช่วงตามหลักสูตร โดยปกติจะจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 วัน โรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ คือสถานที่ที่ส่งเสริมความรู้และทักษะในการดูแลตนเอง โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มทางสังคมและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง โดยต้องผ่านการประเมินตามข้อกำหนดของกรมกิจการผู้สูงอายุ (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

2.2.2 กรอบแนวคิดโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุ ดำเนินการภายใต้แนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะในการดูแลตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า "ผู้สูงอายุมีคุณค่าและ มีศักยภาพ ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้สังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุสาระการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตปัจจุบัน เพิ่มโอกาสในการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน"การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม โดยทุกภาคส่วน "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง" และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การ

จัดการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข เกิดทักษะในการดูแลตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดี (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นการนำโรงเรียนมาเป็นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อใช้เป็นแหล่งในพบปะและพูดคุยของผู้สูงวัย รวมถึงการเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ สำหรับผู้สูงวัยที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพกาย ด้านโภชนาการ ด้านสิ่งแวดล้อมและการเป็นอยู่ ด้านการออกกำลังกาย และด้านสุขภาพใจ การกลับเข้ามาเรียนรู้ในโรงเรียน จะทำให้ผู้สูงวัยสามารถบริการกายและบริหารจัดการให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น โรงเรียนผู้สูงอายุจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุได้อย่างเป็นรูปธรรม (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรูปแบบหนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่ ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดง ศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่าคู่กับชุมชน(กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทักษะ และการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้สูงอายุกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะชีวิตที่จำเป็น โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ ผู้สูงอายุจะได้แสดงศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ที่สั่งสมแก่บุคคลอื่นเพื่อช่วยสืบสานภูมิปัญญา ให้คงคุณค่าอยู่คู่กับชุมชน การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุอยู่บนหลักการใช้อาคารเรียนเก่าของโรงเรียนที่เลิกกิจการหรือตั้งอยู่ในชุมชนผู้สูงอายุภายในวัดบางแห่งใช้บ้านหรือผู้ริเริ่มก่อตั้งเป็นสถานที่ดำเนินการการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในระยะแรกอาจเป็นเพียงการรวมกลุ่มพบปะพูดคุยกัน แล้วจึงค่อยมีรูปแบบชัดเจนขึ้นมีกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการของผู้สูงอายุหรือ อาจเป็นการขยายกิจกรรมจากที่มีการดำเนินการอยู่แล้วเช่นศูนย์บริการทางสังคมแบบมีส่วนร่วม (ศาลาสร้างสุข) ศูนย์สามวัยธนาคารความดีเป็นต้นโรงเรียนผู้สูงอายุไม่มีรูปแบบและกิจกรรมตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ความต้องการของผู้สูงอายุการจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะ กำหนดตารางกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ไว้ชัดเจน ระยะเวลาเปิดเรียนอาจเป็นตลอดปีหรือเปิดเป็น ช่วงเวลาตามหลักสูตรที่จัดอบรมส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 วัน (จินทนา สารแสง, 2561)

สรุป โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมุ่งเน้นการดูแลตนเองและการมีส่วนร่วมในสังคม สร้างความรู้และ

ทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นไปตามแนวคิด "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง" โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และถ่ายทอดภูมิปัญญา โดยมีวิทยากรจิตอาสาคอยสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถตั้งอยู่ในอาคารเรียนเก่าหรือสถานที่ต่าง ๆ เช่น ชมรมผู้สูงอายุในวัด และเริ่มต้นจากการรวมกลุ่มเพื่อพูดคุยก่อนขยายกิจกรรมให้หลากหลายตามความต้องการ เช่น กิจกรรมด้านสุขภาพ โภชนาการ การออกกำลังกาย และการพัฒนาจิตใจ กิจกรรมจะถูกกำหนดไว้ชัดเจนในแต่ละสัปดาห์ โดยเปิดตลอดปีหรือเป็นช่วงตามหลักสูตร ส่วนใหญ่จะจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 วัน ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม (จินทนา สารแสง, 2561)

2.2.3 โครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ ควรมีองค์ประกอบ ดังนี้ **ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ** การตั้งที่ปรึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นกลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการรับรู้การดำเนินงานของโรงเรียน และเป็น "ใบเบิกทาง" ให้แก่การดำเนินงานของโรงเรียน ผู้สูงอายุ ซึ่งมีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือในการทำงาน และถือเป็นการสร้างพันธมิตรในการทำงานชั้นเยี่ยม ที่ปรึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุ อาจเป็นฝ่ายส่งเสริมฝ่ายฆราวาส เช่น นายอำเภอ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการหรือข้าราชการเกษียณ เป็นต้น

ครูใหญ่ หรือประธาน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์ประกอบนี้เป็นส่วนสำคัญมาก และถือเป็น "หัวใจ" ของการขับเคลื่อนงาน ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นครูใหญ่ หรือประธาน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นแกนนำที่เป็น ผู้ริเริ่มงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ที่ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากกลุ่ม ผู้สูงอายุด้วยกันเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประสานงาน และรังสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

คณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อน ถือเป็นอีกหนึ่งเงื่อนไขของความสำเร็จเพราะกลไกหลักในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุการกำหนดจำนวนคณะกรรมการหรือแกนนำร่วมขับเคลื่อนขึ้นอยู่กับภาระงานที่ หรือแบ่งงานภายในโรงเรียน ผู้สูงอายุแต่ละแห่ง (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

ทีมวิทยากรจิตอาสา เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นประการหนึ่งของโรงเรียนผู้สูงอายุเพราะใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีเป็นตัวตั้งขับเคลื่อน ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่นวิทยากรจากสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน ข้าราชการบำนาญ พระสงฆ์ รวมถึงการขอความอนุเคราะห์วิทยากรจิตอาสาจากหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งในลักษณะเครือข่ายทางสังคม เช่น กศน. ศูนย์พัฒนา ฝีมือแรงงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร รพ.สต.

โรงพยาบาลสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละจังหวัด องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เป็นต้น (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

ทั้งนี้ การจัดตั้งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุจะมีความหลากหลายทั้งสถานที่ รูปแบบ และวิธีการ ขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ความต้องการของผู้สูงอายุและหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน ผู้สูงอายุขึ้นมา (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2560)

สรุป 1. ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุการมีที่ปรึกษาช่วยสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งทำให้การดำเนินงานมีความน่าเชื่อถือและสร้างพันธมิตรที่สำคัญ เช่น นายอำเภอ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการ หรือข้าราชการเกษียณ 2. ครูใหญ่หรือประธานโรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่ประสานงานและจัดกิจกรรม ต้องเป็นที่ยอมรับจากกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สำเร็จ 3. คณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อนคณะกรรมการหรือแกนนำมีบทบาทในการแบ่งหน้าที่และงานเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับโครงสร้างและความต้องการของแต่ละโรงเรียน 4. ทีมวิทยากรจิตอาสาวิทยากรจิตอาสาเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุ ข้าราชการบำนาญ และพระสงฆ์ รวมถึงวิทยากรจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุมีความหลากหลาย ทั้งในด้านสถานที่ รูปแบบ และวิธีการ ขึ้นอยู่กับบริบทและความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่นั้น ๆ (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้วยหลัก ด้วย 5 ก (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

กลุ่ม ต้องสร้างการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นกลุ่มแกนนำคณะทำงานและกลุ่มสมาชิกหรือกลุ่มนักเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการทำงาน ในขั้นนี้อาจมีกลยุทธ์ในการสร้างความ เป็นกลุ่มก้อนได้หลายวิธี เช่น การเปิดรับสมัครสมาชิกหรือนักเรียนผู้สูงอายุ การต่อยอดจากกลุ่มเดิมที่เคยมีอยู่ในชุมชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุการสร้างสัญลักษณ์ของความเป็นกลุ่มสมาชิก อาทิ มีสัญลักษณ์โรงเรียนผู้สูงอายุมีเสื้อสัญลักษณ์ของนักเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

กรรมการ ถือเป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มที่จะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มให้การทำงานประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ควรสร้างกระบวนการคัดเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่ดังกล่าว แบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบช่วยกันขับเคลื่อนการทำงานให้ประสบความสำเร็จเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

ร่วมให้การบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

กติกาทหรือข้อตกลงร่วมกัน ต้องเกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกในโรงเรียน ผู้สูงอายุเหมือนเป็นสัญญาใจที่มีต่อกันว่าจะร่วมกันยึดถือและปฏิบัติตาม ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนแม้ว่าเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการชุดใหม่จะยังคงมีแนวทางการทำงานเดิมให้เห็นและพัฒนาต่อยอดได้ (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

กิจกรรม ในระยะเริ่มแรกอาจเน้นไปที่การสร้างกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เช่น การจัดให้มาพบปะกันทุกเดือน มีกิจกรรมร้องเพลง กิจกรรมนันทนาการ รูปแบบอื่น ๆ กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับเด็กและเยาวชนหรือการรวมกลุ่มออกกำลังกาย เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้นจึงเคลื่อนไปสู่การทำกิจกรรมที่ตอบสนอง ปัญหาและความต้องการที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น การบูรณาการโรงเรียนผู้สูงอายุเข้ากับการทำงานของ "ธนาคารความดี" (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

กองทุน การขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นไปอย่างมั่นคงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทางงบประมาณเพื่อการดำเนินงานด้วยตนเอง วิธีการทางงบประมาณเข้ากองทุนของกลุ่ม อาจจำแนกได้เป็น การสร้างกองทุนของตนเอง การเก็บค่าสมาชิกการขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานแหล่งทุนต่าง ๆ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนผู้สูงอายุกองทุนสุขภาพตำบลสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นต้น (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

สรุป 1. การรวมกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นการสร้างกลุ่มผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายหลัก ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น เปิดรับสมัครสมาชิกหรือนักเรียนผู้สูงอายุต่อยอดจากกลุ่มที่มีอยู่ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ สร้างสัญลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นกลุ่ม เช่น เสื้อหรือโลโก้ของโรงเรียนผู้สูงอายุ 2. กรรมการและการบริหารจัดการกรรมการทำหน้าที่บริหารกลุ่ม ควรมีการคัดเลือกและแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและประสิทธิภาพในการทำงาน 3. กติกาทหรือข้อตกลงร่วมกันต้องมีข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติตามกติกา เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจน แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ 4. กิจกรรมในระยะแรกควรจัดกิจกรรมที่ง่ายและไม่ซับซ้อน เช่น การพบปะสังสรรค์ ร้องเพลง และถ่ายทอดภูมิปัญญา เมื่อมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น สามารถขยับไปทำกิจกรรมที่ตอบสนองปัญหาที่ซับซ้อนขึ้น 5. กองทุนการมีงบประมาณที่มั่นคงเป็นสิ่งจำเป็น โดยสามารถหาทุนได้หลายวิธี เช่น สร้างกองทุนของตนเอง เก็บค่าสมาชิก ขอรับบริจาค ขายผลิตภัณฑ์กลุ่ม เขียนโครงการขอสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ การบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วม

และการวางแผนที่ชัดเจนเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างยั่งยืน (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

2.3.1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีหรือให้เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

1. มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ทุ่มเท เสียสละ และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผู้สูงอายุ หรือผู้นำทางด้านจิตใจ เช่นพระภิกษุ เพราะมีผลโดยตรงต่อการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นทั้งแก่ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของโรงเรียน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

2. มีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ถือเป็น การกำหนดทิศทางการทำงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันในหมู่คณะกรรมการหรือแกนนำ จะเป็นพลังที่เข้มแข็งในการทำงานร่วมกันและการจัดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ถือเป็นกลไกในการเชื่อมร้อยความเป็นกลุ่ม และความเป็นชุมชนของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ในการขับเคลื่อนงานโรงเรียนผู้สูงอายุให้บรรลุผล (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

3. มีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของ ร่วมกัน กลไกที่ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมประจำเดือน การสร้างเวทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมกันดำเนินงาน (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

4. มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง การสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง อาจพิจารณาได้ 2 ระดับ คือ การสร้างเครือข่ายทางสังคมภายในกลุ่มหรือในหมู่สมาชิกของโรงเรียน ผู้สูงอายุด้วยกัน เช่น ในรูปแบบคณะกรรมการ หรือการมีตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านและการให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรภายนอก เพื่อประสานพลังในการทำงานร่วมกัน (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

5. มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการทบทวนตนเองและสรุปบทเรียนในการทำงานเป็นระยะ เรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นและนำมาพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

6. มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม การสนับสนุนจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น งบประมาณ บุคลากร สถานที่ การประสานเครือข่าย เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญ ที่จะผลักดันให้

การเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเกิดขึ้นได้ และดำเนินการไปอย่างราบรื่น (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

สรุป การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุให้บรรลุความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จ ของโรงเรียนผู้สูงอายุต้องอาศัยปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบไปด้วย 6 ประการดังนี้ 1) มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) มีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) มีส่วนร่วม 4) มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง 5) มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 6) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม ปัจจัยแห่งความสำเร็จเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยการบูรณาการและการทำงานร่วมกันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ จะช่วยให้โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถบรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ได้ (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)

2.4 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

2.4.1 เกี่ยวกับพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุได้ถูกตราขึ้นมาด้วยเหตุผลหลักเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๕๔ ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิผู้สูงอายุให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติและเพื่อให้ได้กฎหมายที่ครอบคลุมทุกด้านสำหรับผู้สูงอายุตั้งนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิ และประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ นี้ขึ้น แต่ต่อมาพระราชบัญญัติฯ นี้ได้ถูกนำแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเหมาะสมโดยพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้มีการให้ยกเลิกความในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ บางส่วน กล่าวคือ

มาตรา ๓ ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้ยกเลิกความใน (๕) ของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๕) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา ๒๐ (๒)”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๑๑) ของมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑๑) การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด”

ซึ่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้นได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ มีทั้งสิ้น ๒๔ มาตรา

2.4.2 นิยาม “ผู้สูงอายุ” ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖

“ผู้สูงอายุ” ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

จากคำนิยามดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบุคคลที่จะเป็นผู้สูงอายุได้ตามกฎหมายของประเทศไทย และจะได้รับสิทธิตามพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้จะต้องเป็นบุคคลที่มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและจะต้องเป็น

สัญชาติไทยเท่านั้น นั่นหมายถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาทำงานหรืออพยพลี้ภัยเข้ามาในประเทศไทย ไม่สามารถมีสิทธิที่จะได้รับสวัสดิการและการช่วยเหลือใดจากรัฐทั้งปวง แม้ว่าจะเป็นผู้ที่เสียภาษีอากรให้แก่รัฐก็ตาม

2.4.3 สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มีดังนี้

ให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กผส.” โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกรรมการ และเลขาธิการ ซึ่งจะรับผิดชอบ และประสานงานเกี่ยวกับรายละเอียดและกฎหมายรองรับของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุนี้โดยตรง

มาตรา ๑๑ บัญญัติว่าผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความ สะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

(๒) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

(๓) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

(๔) การพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

(๕) การอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น

(๖) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

- (๗) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
- (๘) การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการทำทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง
- (๙) การให้คำแนะนำปรึกษาดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดี หรือในการแก้ไขปัญหาครอบครัว
- (๑๐) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
- (๑๑) การสงเคราะห์ “เบี้ยยังชีพ” ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- (๑๒) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
- (๑๓) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศ

2.5 ทฤษฎีกลยุทธ์

2.5.1 ความหมายของกลยุทธ์

คำว่า กลยุทธ์ มาจากภาษาอังกฤษว่า (Strategy) หรือ ยุทธศาสตร์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปีพ.ศ. 2542 (2542 : 73) ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่าหมายถึง การรบที่มีเล่ห์เหลี่ยม วิธีการที่ต้องใช้กลอุบายต่าง ๆ เล่ห์เหลี่ยมในการต่อสู้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของกลยุทธ์มีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้ดังต่อไปนี้

Morrison, Renfiro & Boucher (นงนุช สุระเสน, 2561) ให้ความหมาย คำว่า กลยุทธ์ (Strategy) ว่ามาจากภาษากรีกว่า (Strategos)ซึ่งเป็นการรวมคำ 2คำเข้าด้วยกัน คือ คำว่า (Stratos) ที่แปลว่า กองทัพ และคำว่า (Ago) ที่เป็นคำกริยา ซึ่งแปลว่า นำ (Lead) รวม แปลได้ว่า ความชำนาญของนาย พล ดังนั้น คำนี้จึงหมายถึง วิธีที่นายพลทหารเตรียมตัวเพื่อการต่อสู้ในการ (นงนุช สุระเสน, 2561)

(สงครามสมาคม โชติแย้มแสง ,2556) ได้สรุปความหมายของกลยุทธ์ว่า หมายถึง แนวทางในการดำเนินงาน ขององค์กรอย่างเป็นระบบ ในการแก้ปัญหาสิ่งที่เป็นจุดอ่อนและสนับสนุนสิ่งที่เป็นจุดเด่นเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายขององค์กรซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์พร ภู่อภิลิทธิ์และคณะ(2556) ที่สรุปความหมายของกลยุทธ์ (Strategy) ว่าหมายถึง รูปแบบ แผนการ หรือแนวทางเพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่วางไว้ ด้านผู้บริหารโรงเรียนแห่งประเทศไทย (สุระศักดิ์แก้วสียา, 2556) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ไว้ดังนี้

1. กลยุทธ์หมายถึง วิธีดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ขององค์กร
2. กลยุทธ์หมายถึง แผนของผู้บริหารระดับสูงที่นำไปสู่ผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้อง กับภารกิจ และเป้าหมายขององค์กร

3. กลยุทธ์หมายถึง ชุดของทางเลือกระยะยาวเกี่ยวกับเป้าประสงค์เชิงปฏิบัติการและนโยบาย รวมทั้งแผนปฏิบัติการของแผนงานของรัฐบาล ซึ่งองค์กรรัฐบาลกำหนด โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของ แผนงานที่รัฐบาลกำหนดไว้และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของแผนงาน

4. กลยุทธ์ คือ ชุดของเป้าหมายและแผนการปฏิบัติงานสำหรับแต่ละระดับขององค์กร โดยเฉพาะ

5. กลยุทธ์คือ ชุดของการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์

6. กลยุทธ์คือ ตัวปฏิบัติการ (Operator) ที่ออกแบบมาเพื่อเปลี่ยนแปลงองค์การจากสภาพ (Position) ปัจจุบันไปสู่สภาพที่ปรารถนาไว้ตามประสงค์ภายใต้ข้อจำกัดของความสามารถ และ ศักยภาพ

7. กลยุทธ์คือ แนวทางในการเปรียบเทียบจุดแข็งขององค์กรกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อคิดหาวิธีที่ดีที่สุดในการตอบสนองความเปลี่ยนแปลงนั้น

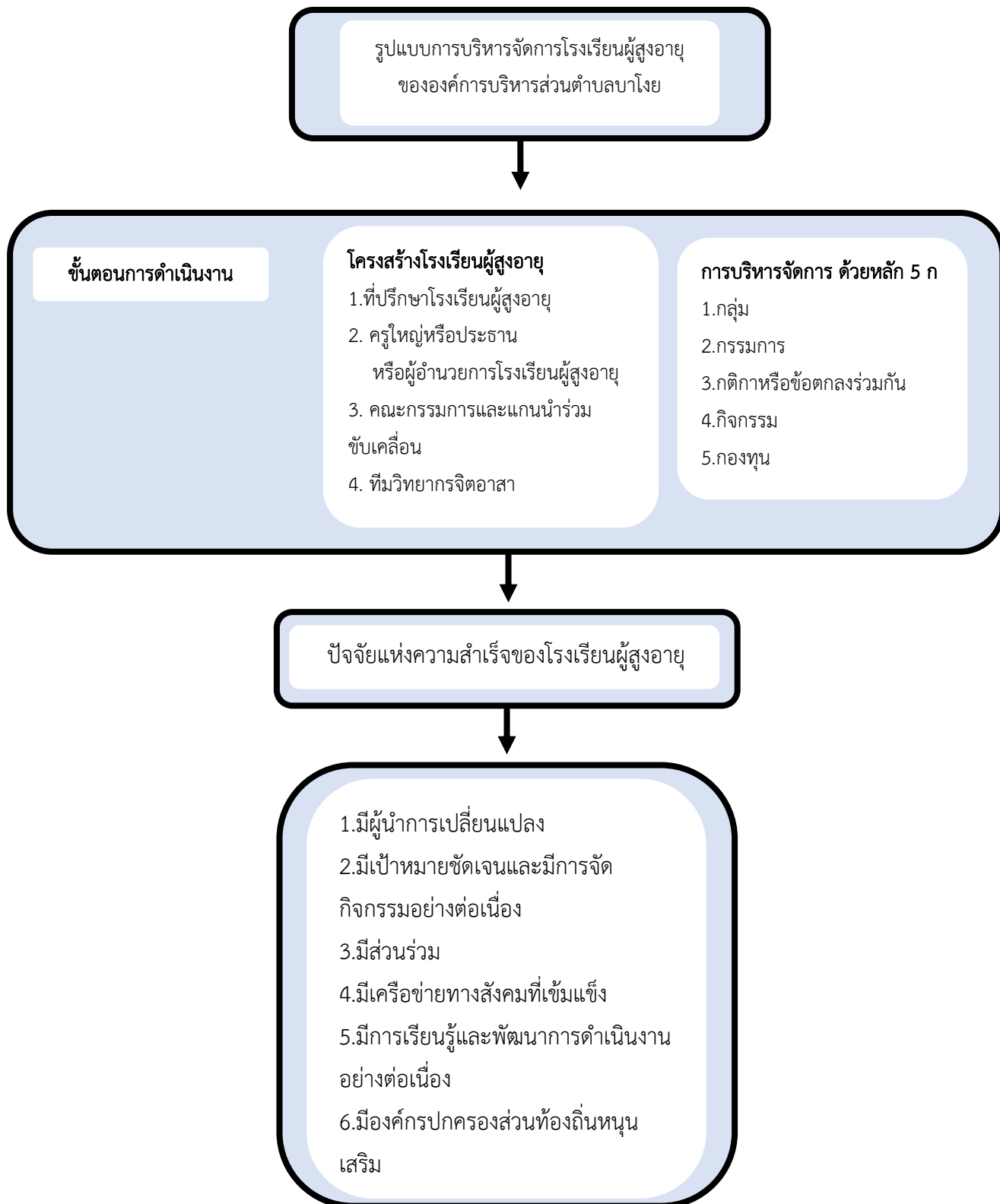
(จตุพร เสถียรคง, 2557) กล่าวว่า กลยุทธ์คือ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งกลยุทธ์ที่ดีที่มีการนำไปปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีการกำหนด เป้าหมายและทิศทางโดย ทุกคนในองค์การสามารถรับรู้และเข้าใจได้เพื่อแปลงเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล สำเร็จตามที่องค์การต้องการ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กลยุทธ์หมายถึง วิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ที่วางไว้

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุदारัตน์ สุตสมบุรณ์, ฐิติมา โห้ล่ายอง, เนตรชนก สุนาสวนและจิราภรณ์ ชนัญชนะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องการนำนโยบายโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า จากปรากฏการณ์การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุทั้งในระดับโลกและประเทศไทย นโยบายรัฐเป็นสิ่งสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ “โรงเรียนผู้สูงอายุ” เป็นนโยบายหนึ่งของหน่วยงานรัฐ หลายแห่งของไทยกำลังนำไปสู่การปฏิบัติ นับเป็นประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพื่อศึกษาการนำนโยบายโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปปฏิบัติในพื้นที่ภาคใต้ ตลอดจนปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคของการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายร่วมด้วย ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 18 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและตรวจสอบความถูกต้องด้วยการวิเคราะห์แบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในประเทศไทยเริ่มอย่างเป็นทางการตั้งแต่ พ.ศ. 2525 ผ่านกิจกรรม การจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ ปฏิญญาผู้สูงอายุ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ และมีการพัฒนานโยบายรัฐเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน 2) โรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ภาคใต้ มีการดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุ 5 ด้านคือ กลุ่ม กรรมการ กติกา กิจกรรม และกองทุน แต่มีความแตกต่างตามบริบทพื้นที่ ส่วนปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) มีเป้าหมายที่ชัดเจน 3) กระบวนการมีส่วนร่วม 4) มีภาคีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และศึกษา ดูงาน ในขณะที่พบปัญหาสำคัญคือ 1) การไม่เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ 2) งบประมาณน้อยและไม่เพียงพอ และ 3) ขาดแคลนผู้ดำเนินงานในรุ่นต่อไป

2.7 กรอบแนวคิด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งในบทนี้ได้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ระยะเวลาการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้และการสร้างเครื่องมือ
3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
5. ระยะเวลาการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key informant) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบาโงย	จำนวน 1 คน
2.) นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ	จำนวน 1 คน
3.) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 2 คน
4.) ประธานกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
5.) รองประธานกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ	จำนวน 1 คน
6.) สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ	จำนวน 4 คน
7.) เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย	จำนวน 2 คน(รวมเป็น 12 คน)

โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposive Selection) เพื่อให้ได้ผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีคุณสมบัติ ภายใต้อกรอบของการศึกษาวิจัย

เครื่องมือการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขั้นตอน การดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแนวทางในการกำหนดกรอบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ (Main Questions) ได้มาจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัญหาของคำถามในการศึกษา โดยในการสัมภาษณ์นั้นให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการ โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์
- 2) กำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการให้ครอบคลุมกรอบการศึกษาค้นคว้า
- 3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยรวมถึงความถูกต้องเหมาะสม และ ปรับปรุงแก้ไขทางด้านภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขปรับปรุง เรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

- 1) ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จากหลักสูตร รัฐศาสตร์ สาขาการปกครองและกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยแนบกำหนดการ นัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์
- 2) ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับประธาน และคณะกรรมการกลุ่ม และเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งหมด 12 คน ล่วงหน้า 3 วันก่อนวันที่นัดสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง

3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Selection Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) โดยทำการสัมภาษณ์เป็นเวลา 20 นาที ต่อ 1 คน ด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
- 2) จำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นการนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ออกให้เป็นระบบ
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของเรื่องนั้น
- 4) นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

ระยะเวลาการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาไย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เป็นระยะเวลาจำนวน 3 เดือน ตั้งแต่ วันที่ 4 กรกฎาคม 2567 ถึง วันที่ 5 ตุลาคม 2567

กิจกรรม	ก.ค	ส.ค	ก.ย	ต.ค
1) นัดประชุมระดมความคิดภายในกลุ่มเพื่อตั้งโจทย์วิจัยและศึกษาข้อมูลรวมทั้งระดมความคิดในเรื่องของการเลือกพื้นที่ในการทำวิจัยซึ่งมีมติภายในกลุ่มโดยเลือกพื้นที่ตำบลบาไย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ในหัวข้อประเด็นการศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาไย และเริ่มเขียน 3 บท	↔			
2) นำเสนอวิจัย 3 บท เริ่มปรับแก้งานวิจัยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ		↔		
3) เริ่มสร้างเครื่องแบบสัมภาษณ์ และพบอาจารย์ที่ปรึกษาในการตรวจสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์		↔		
4) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล		↔		
5.) นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์จำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์		↔		
6) เริ่มเขียนสรุปผลการดำเนินงานและอภิปรายผล ในบทที่ 4 และ 5		↔		
7) ส่งนำเสนอบทความ			↔	
8) การนำเสนอ/สัมมนาวิจัย				↔

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ซึ่งผลจากการศึกษาเป็นการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ประเด็นหลักประกอบด้วย ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุผ่านแนวคิดหลัก 5 ก ซึ่งประกอบด้วย 1.กลุ่ม 2.กรรมกร 3. กติการหรือข้อตกลงร่วมกัน 4. กิจกรรม 5. กองทุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ก 1 กลุ่ม

การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุมีกระบวนการรวมกลุ่มโดยผ่านการเชิญชวนระหว่างผู้สูงอายุในพื้นที่ซึ่งบริบทในพื้นที่ชุมชนบาโงยเป็นพื้นที่มีเอกลักษณ์พิเศษเนื่องจากเป็นชุมชนมุสลิมหนึ่งร้อยเปอร์เซ็นต์ประชาชนในพื้นที่มีลักษณะนิสัยเป็นกันเอง ชอบรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกิจกรรมต่างๆ จนมีชื่อเรียกประจำตำบลว่า “บาโงยชื่อญาติ” พื้นที่แห่งมิตรภาพ ทั้งนี้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยได้เล็งเห็นถึงปัญหาผู้สูงอายุในพื้นที่ จึงได้มีการประชุมวางแผน และมอบหมายงานให้นักพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีลักษณะนิสัยชอบเข้าสังคม เป็นกันเองกับประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อายุ และได้รับหน้าที่เป็นการแกนหลักในการดูแลผู้สูงอายุ จึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นโดยผ่านวิธีการประชาสัมพันธ์ ผ่านนักพัฒนาชุมชน ผู้นำศาสนา และระหว่างผู้สูงอายุกันเอง จึงได้มีการเชิญชวน รวมกลุ่มสมัครเป็นนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ (นางสาวนุรียะ ลีการาสะ สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

ดังกล่าว

“เป้าหมายในการจัดตั้งในเรื่องของปัญหาผู้สูงอายุก็เป็นส่วนหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและมีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุก็คือ อยากรู้ว่าเขาได้เขาสังคม ได้เรียนรู้การออกกำลัง ได้เรียนรู้ด้านการกิน ได้เรียนรู้ในเรื่องสุขภาพ เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาในเรื่องของผู้สูงอายุที่เกิดขึ้น เป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่มีความมุ่งมั่นในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลบึงไผ่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง การดูแล คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุและการสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงสังคมและได้รับการเรียนรู้ในด้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้และสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้แล้วผู้สูงอายุจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นครับ” (นายยากรียา ชิมะ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่ สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน พ.ศ 2567)

พัฒนาการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่

การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2560 โดยในช่วงเวลาดังกล่าวมีนักเรียนผู้สูงอายุเข้าร่วมจำนวน 20 คน ซึ่งในระยะแรกของการดำเนินการทางองค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่พบว่ามีปัญหาหลายประการ เช่น การขาดเป้าหมายที่ชัดเจน และไม่มีเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนการสอนได้ ส่งผลให้มีจำนวนนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุมีจำนวนที่เข้าร่วมน้อยลง และต่อมาได้มีการสะท้อนความคิดเห็นจากนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ไม่ชัดเจนและไม่ตรงตามความต้องการของนักเรียน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่จึงเริ่มดำเนินการแก้ไขแผนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น

ดังกล่าว

“ จุดเริ่มต้นการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่ ปี พ.ศ 2560 ณ ช่วงเวลาดังกล่าวมียอดนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุเข้าร่วมจำนวน 20 คน ซึ่งในระยะแรกในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุพบว่าทุกหุ้ลเจอปัญหาเยอะมากไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนไม่มีตัวเชื่อมรูปแบบของกิจกรรมไม่สามารถตอบโจทย์การเรียนการสอนได้ทำให้มี

นักเรียนน้อย จนกระทั่งเกิดเสียงสะท้อนจากนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ ในเรื่องของการจัดการรูปแบบการสอนที่ไม่ชัดเจนและไม่ตรงตามความต้องการและพบเจอปัญหามากมาย ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย จึงได้เริ่มมีการแก้ไขแผนการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียนผู้สูงอายุ ” (นางสาวนุริย๊ะ ลิการาเสาะ นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

เมื่อเข้าสู่ปี พ.ศ 2561-2562 เริ่มมีนักเรียนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากเดิมในปี พ.ศ 2561 จากจำนวนยอดเดิม 20 คน มีจำนวนเพิ่มขึ้น เป็น 30 คน ซึ่งในแต่ละปีได้มีการปรับการเรียนการสอนอยู่เรื่อยๆเพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เมื่อเข้าสู่ ปีที่ 3 พ.ศ 2563 ได้มีการย้ายสถานที่ทำการการเรียนการสอนไปต่อยอดที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย มีการเรียนการสอน รวมถึงการมีที่ตรวจสุขภาพเพิ่มขึ้นมีการสอนออกกำลังกายที่เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมเดิม ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายได้มีจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมทำให้มีจำนวนนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 50 คน โดยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ 2560-2561 ซึ่งมีหน่วยงานอื่นเข้ามาสนับสนุนสับเปลี่ยนการดูแลผู้สูงอายุที่โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ณ สถานที่ช่วงเวลานั้นสำหรับการเรียนการสอน สถานที่ในการเรียนเป็นพื้นที่ว่างของตัวอาคารองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย มีจำนวนนักเรียนประมาณ 50 คน มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย มาสนับสนุนด้านการเรียนการสอนเรื่องการดูแลสุขภาพ ที่เกี่ยวกับงานโรงพยาบาลส่งเสริมประจำตำบลบาโงยในการบูรณาการ (นางสาวนุริย๊ะ ลิการาเสาะ นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

เมื่อเข้าสู่ปี พ.ศ 2564 ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยได้มีการส่งโรงเรียนผู้สูงอายุประกวดในประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวกับภาคีเครือข่ายที่มาหนุนเสริมโรงเรียนผู้สูงอายุ และได้รับรางวัลชมเชยระดับประเทศ ในปี พ.ศ 2564 จากกรมกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมกิจกรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชน เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายที่ตรงตามประเด็น อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมประจำตำบลบาโงย การศึกษานอกระบบ (กศน) ที่ได้ให้การสนับสนุน ทำให้มียอดจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นจำนวน 80 คน (นางสาวนุริย๊ะ ลิการาเสาะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

เมื่อเข้าสู่ปี พ.ศ 2565 ได้มีการเพิ่มในส่วนของกิจกรรมตลาดนัดสีเขียว ซึ่งสถานที่การเรียนการสอน ณ เวลานั้นมีการเรียนการสอนที่เป็นรูปแบบอาคารอเนกประสงค์ซึ่งเป็นสถานที่ทำการโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยในปัจจุบัน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยได้เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุนำสินค้ามาขายเพื่อหารายและเป็นการส่งเสริมในการสร้างอาชีพซึ่งไม่มีการจัดเก็บเงินส่วนต่าง หรือ ภาษีแต่อย่างใด และได้มีการเชิญชวนให้ผู้สูงอายุนำขยะมาบริจาคในปี พ.ศ

2565 หรือโครงการขยะแลกบุญ ซึ่ง ณ เวลานั้นมี จำนวนผู้สูงอายุประมาณ 90 คน และใน ปี พ.ศ 2566 จำนวนผู้สูงอายุก็เพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ มีจำนวนผู้สูงอายุประมาณ 100 คน และมีเพิ่มเติมในเรื่องของการออมเงินเป็นสวัสดิการที่ให้ผู้สูงได้มีการออมเงิน (นางสาวนุริยะ ลิการาเสาะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

เข้าสู่ปีปัจจุบัน พ.ศ. 2567 มีจำนวนผู้สูงอายุทั้งสิ้นจำนวน 130 คน โดยมีการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมมาตรการส่วนลดสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นการต่อยอดจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการขยะและการส่งเสริมการออม เพื่อเป็นการตอบแทนและดึงดูดให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการบริจาคขยะมากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจจึงได้ดำเนินการจัดทำมาตรการส่วนลด โดยงบประมาณสำหรับมาตรการนี้มาจากรายได้ที่ได้รับจากการบริจาคขยะและการขายขยะในแต่ละเดือน ซึ่งได้สะสมรายได้ไว้เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียนผู้สูงอายุในส่วนของมาตรการส่วนลด ผู้สูงอายุสามารถนำสติ๊กเกอร์ที่สะสมมาแลกเปลี่ยนเป็นคูปอง โดยมีอัตราการแลกเปลี่ยนที่ 2 ดวงต่อ 1 บาท ตัวอย่างเช่น หากผู้สูงอายุมีสติ๊กเกอร์ 20 ดวง จะสามารถแลกเปลี่ยนเป็นคูปองมูลค่า 10 บาท ซึ่งคูปองนี้จะไม่เป็นเงินสด แต่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในหลายรูปแบบ เช่น 1. ใช้คูปองในการจ่ายค่าสวัสดิการจัดการศพ ซึ่งมีค่าใช้จ่าย 20 บาทต่อเดือน โดยสามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้ 10 บาท 2. ใช้คูปองในการซื้อสินค้าที่ตลาดนัดสำหรับผู้สูงอายุ 3. นำคูปองไปจ่ายค่าจัดเก็บภาษีค่าขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 20 บาท 4. บริจาคคูปองเข้ากองกลางของโรงเรียนผู้สูงอายุ ปัจจุบันผู้สูงอายุส่วนใหญ่เลือกใช้ตัวเลือกแรก ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายทุกเดือน และจากการใช้มาตรการนี้ ปริมาณขยะเริ่มเพิ่มมากขึ้น โดยขยะจากการบริจาคสามารถสร้างรายได้เป็นจำนวนเงินประมาณ 1,000 บาทต่อเดือน ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ช่วยสะสมรายได้และสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องต่อไป

ดังกล่าว

“ เมื่อเข้าสู่ ปี พ.ศ 2567 ปีปัจจุบันนี้ มีจำนวนผู้สูงอายุ 130 คน มีการเปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมในส่วนมาตรการที่เป็นส่วนลดให้กับผู้สูงอายุซึ่งมาตรการที่ได้มีการเพิ่มเป็นสิ่งที่ต่อยอดมาจากกิจกรรมเรื่องของขยะ และต่อยอดจากกิจกรรมเรื่องของการออม ด้วยเพราะว่าจากเดิมที่เราเห็นน้ำมันเหมือนกับว่าผู้สูงอายุบางคนนั้นที่เขามีการออมที่เขามีการเอาขยะมาบริจาคเขาก็จะมีสติ๊กเกอร์แปะในสมุดเขาเต็มเลยแล้วก็ซึ่งเราเห็นได้ว่าในส่วนนี้ก็คือเหมือนกับว่าเราไม่ได้มีค่าตอบแทนให้เขาออกสำหรับนำขยะมาบริจาคให้เราแล้ว เพราะส่วนหนึ่งที่เขานำขยะมาบริจาคก็คือเขาก็ได้ความดีส่วนหนึ่งแต่มาจากความพยายามที่เขาทำมาคือเราก็อยากจะตอบแทนให้เขาบ้างแล้วก็เป็นการดึงดูดให้ผู้สูงให้คนอื่นนั้นก็คืออยากจะทำ

ด้วยประมาณนี้ซึ่งเราก็ก็นำออกมาเป็นมาตรการส่วนลดมาตรการที่เราทำขึ้นมาซึ่งในส่วนของ มาตรการส่วนลดที่เราทำขึ้นมาเงินนั้นเราได้มาจากไหนเงินที่เราจะทำเงินได้มาจาก การ ขยะที่นักเรียนเอามาบริจาคแล้วก็ได้ที่เราขายแต่ละเดือนนี้แหละซึ่งเราก็ก็นำออกมาเรื่อยๆซึ่งเรา จะเห็นได้ว่าเงินเนี่ยมันยังไม่ถูกใช้ซึ่งเราก็ก็นำออกมาใช้ก็คืออยากจะทำให้มันมีกิจกรรมดีๆที่ สามารถนำเอาไปใช้ประโยชน์ได้จริงก็เลยคิดว่าทดลองใช้ในมาตรการส่วนลดนี้ก่อนก็คือใน ส่วนของมาตรการส่วนลดก็ทางเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบก็จะไปเช็คไว้ในสมุดนักเรียนเขามีสติ กเกอร์มีอยู่เท่าไรหรือสมมุติว่าคนที่หนึ่งเขามีสติเกอร์อยู่ 20 ดวงซึ่งก็จะบอกว่าสามารถนำสติ กเกอร์มาแลกได้สองดวง = 1 บาทคุณก็ไปนับเอาว่าในสมุดคุณนั้นมีอยู่เท่าไรแล้วก็ลองคิดดู ว่ามันดีเป็นเงินนั้นมันเป็นกี่บาทสมมุติถ้าเราคิดออกมา 20 ดวงมันก็คือ 10 บาทแต่ 10 บาท เราไม่ได้ให้เป็นเงินเราจะให้คูปองซึ่งคูปองนักเรียนสามารถเอาไปทำอะไรได้บ้างก็คือถ้าเกิด ว่าเขาได้ใช้ใหม่เราจะเขียนก็คือคูปองนี้มีค่าเท่ากับ 10 บาทซึ่งเราจะให้ผู้สูงอายุมีการเลือก ซ้อยเรามีสิทธิ์ซ้อยให้เลือกก็คือซ้อยที่หนึ่งก็คือสามารถเอาคูปองนี้ไปจ่ายค่าสวัสดิการจัดการ ศพ 20 บาทต่อเดือนได้ เดือนนึงคุณ ต้องจ่ายค่าจัดการศพ 20 บาทแต่คุณมีคูปองส่วนลด 10 บาทคุณก็จ่ายเพิ่มแค่ 10 บาทซ้อยที่สองก็คือสามารถเอาคูปองมาเป็นคูปองมาซื้อที่ตลาด นด์ผู้สูงอายุได้ซึ่งเวลาคุณซื้อขายคุณก็เอาคูปองให้กับแม่ค้าไปแม่ค้าก็เอาคูปองมาแลกเป็น เงิน ซ้อยที่สามซ้อยที่สามก็คือผู้สูงอายุสามารถนำคูปองเอามาจ่ายค่าจัดเก็บภาษีค่าขยะของ องค์กรบริหารส่วนตำบลบวียง เพราะว่าตอนนี้ค่าจัดเก็บขยะเดือนละ 20 บาทแล้วก็ถ้าเกิด เหมือนกับว่ามีมีการจ่ายค่าภาษีถ้าเกิดคุณสามารถเอาคูปองมาจ่ายแทนได้ก็คือว่าเอามาจ่าย แทนได้ซึ่งคนที่เขาลงพื้นที่ไปเขาก็เอาเป็นเงินสดไปแล้วก็ ซ้อยที่สี่ก็คือว่าคูปองก็คือเขา สามารถที่จะบริจาคเข้าโรงเรียนได้เลยคือเหมือนกับว่าคูปองไม่กี่บาทซึ่งเขาไม่ยอมเอาไป บริจาคก็สามารถบริจาคเข้ามาให้เข้าสู่กองกลางโรงเรียนผู้สูงอายุได้เลยก็คือจะมีสิทธิ์ซ้อยให้ เลือกซึ่งตอนนี้ก็คือส่วนใหญ่ที่เขาเลือกก็คือจะเป็นซ้อยสี่ที่เป็นซ้อยแรกซึ่งเป็นสิ่งที่เขาต้องจ่าย ทุกเดือนพอเราใช้มาตรการตัวนี้ขยะเริ่มเยอะขึ้นเหมือนตอนนี้ขยะของโรงเรียนก็คือเราขาย ได้ก็ประมาณ 1000 กว่าบาทต่อเดือนซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ช่วยสะสมรายได้และสนับสนุน กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องต่อไป” (นางสาวนุริยะ สิการาเสาะ นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

2. กรรมการ

กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบไปด้วย 10 ท่าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุและทีมงานที่รับผิดชอบ ซึ่งมีการคัดเลือกจากคุณลักษณะที่ดีของการเป็นผู้นำ ได้แก่ การคัดเลือกนักเรียนผู้สูงอายุที่มีความเป็นผู้นำสูง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถเป็นตัวกลางในการสื่อสารและทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มแทนผู้อำนวยการโรงเรียนได้ คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุปัจจุบัน ประกอบด้วย ประธานโรงเรียนผู้สูงอายุ, รองประธานโรงเรียนผู้สูงอายุ, เลขาประธานโรงเรียนผู้สูงอายุ, เภรัญญิกโรงเรียนผู้สูงอายุ, และอีก 6 ท่านเป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลและการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุ ที่จัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพาผู้สูงอายุออกนอกพื้นที่

กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยจะมีการชี้แจงวาระการประชุมต่างๆ ให้นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุได้ทราบก่อนล่วงหน้าซึ่งภายในหนึ่งปีจะมีการประชุมปีละสองครั้ง เพื่อสอบถามและติดตามปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน โดยในการประชุมแต่ละครั้ง กรรมการจะเป็นผู้ดำเนินการในส่วนของการประชุม เนื่องจากกรรมการสามารถเข้าถึงและเข้าใจความต้องการของนักเรียนได้ดีซึ่งในการประชุมแต่ละครั้ง กรรมการจะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาชอบหรือไม่ชอบ จากนั้นกรรมการจะนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปเสนอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนทราบ เพื่อพิจารณาการปรับปรุงและแก้ไขตามที่นักเรียนได้เสนอ ซึ่งการปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังกล่าว

“กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยในเรื่องของการประชุม ก็จะมีการประชุมทุกๆ ครั้ง ปีละ 2 ครั้ง จะเป็นการประชุมสอบถามปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในส่วนของโรงเรียนโดยมีกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นคนทำหน้าที่ในส่วนตรงนี้ ในการเข้าถึงนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เนื่องจากกรรมการจะมีการเข้าถึงนักเรียนมากกว่าเพราะกรรมการก็เป็นนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งได้มีการพูดคุยกันก็จะมีเสียงนักเรียนสะท้อนมาว่าสิ่งไหนที่นักเรียนชอบหรือไม่ชอบบ้าง กรรมการก็จะมาบอกให้กับผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุได้รับทราบว่ามีคนแจ้งมาแบบนี้ถ้าเกิดว่าผู้อำนวยการปรับเปลี่ยนหน่อยได้ไหม ซึ่งเราก็ได้การปรับเปลี่ยนตามที่นักเรียนได้เสนอมาก็ช่วยเหลือกันให้ดียิ่งขึ้นไป” (นางสาวนุริย๊ะ สีการาสะเสาะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบด้วย 10 ท่าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุและทีมงานที่รับผิดชอบ โดยมีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลและจัดการกิจกรรมของผู้สูงอายุ ที่จัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพาผู้สูงอายุออกนอกพื้นที่สำหรับการแบ่งบทบาทในคณะกรรมการนั้น ประธานนักเรียนจะเป็นผู้ชาย รองประธานนักเรียนจะเป็นผู้หญิง และเลขาจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีบทบาทในการพูดและเสนอความคิดเห็นตามความต้องการ

ตั้งคำถามว่า

“ ซึ่งในส่วนของคณะกรรมการบทบาทก็จะมีประมาณนี้ก็คือส่วนใหญ่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยจะดูแลอยู่แล้วประธานนักเรียนก็เกิดขึ้นพร้อมกันประธานก็จะเป็นผู้ชายแล้วก็รองประธานก็จะเป็นผู้หญิงแล้วก็มีเลขาที่คือเวลาต้องการพูดให้เขาได้มีบทบาทคือเปิดโอกาสให้เขาถ้าเกิดวันไหนอยากพูดอะไรอยากมีอะไรอยากจะมีกติกาที่ว่ากันไปกรรมการปัจจุบันกรรมการก็มีจำนวน 10 คน เราก็เคยมีการแต่งตั้งก็คือเหมือนกับว่าเราก็คัดเลือกแกนนำ 10 คนเหมือนกับว่า 10 คนตรงนี้ก็ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุและทีมงานที่รับผิดชอบได้แต่งตั้งให้กรรมการดูแลกิจกรรมของผู้สูงอายุทั้งหลายซึ่งตอนนั้นก็ไม่ได้มีการกำหนดบทบาทอะไรชัดเจนเพียงแต่เวลาเรามีกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยต้องพาผู้สูงอายุไปข้างนอกพื้นที่ไปทำกิจกรรมซึ่งตรงนี้ต้องให้กรรมการเป็นแกนหลักในการดูแลผู้สูงอายุในแต่ละกิจกรรม ” (นางสาวนุริย๊ะ สีการาสะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

ประธานนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์เวลาโรงเรียนเปิดและปิดประชาสัมพันธ์เวลามีกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน รู้สึกโชคดีและภูมิใจที่มีโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้น ได้ทำหน้าที่ประธานทำให้ได้มาเจอพบปะเพื่อนๆที่โรงเรียนสัปดาห์ละครั้ง

ตั้งคำถามว่า

“ เป็นประธานมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์เวลาโรงเรียนเปิดและปิด ประชาสัมพันธ์เวลามีกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนผมรู้สึกโชคดีและภูมิใจที่มีโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้น ได้ให้ผมได้ทำหน้าที่ประธานทำให้ได้มาเจอพบปะเพื่อนๆที่โรงเรียนสัปดาห์ละครั้ง ” (นายดอรรณม ะโหมะ สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

รองประธานนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

มีหน้าในกิจกรรมเป็นตัวหลักของโรงเรียนหมายถึงดูแลความเรียบร้อยของนักเรียน เวลา มีกิจกรรม และแบ่งโซนแต่ละโซนการทำกิจกรรม

ดังคำกล่าว

“รองประธานนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้เข้ามามีส่วนร่วมทำให้ได้เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนผู้สูงอายุได้ช่วยเหลือมีหน้าที่ต่อนี้ก็เป็นรองประธานโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งหน้าที่ตรงนี้เวลามีกิจกรรมอะไรแบบนี้ก็จะมีตัวหลักของโรงเรียนหมายถึงดูแลความเรียบร้อยของนักเรียนเราเวลามีกิจกรรมแล้วก็เวลามีกิจกรรมเราก็จะบอกแบ่งโซนแต่ละโซนอะไรประมาณนั้น” (นางอามีเนาะ บารูดีน สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

3. กติกา

กฎกติกาโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบด้วย 3 ข้อตกลงร่วมกัน ได้แก่ 1. ข้อปฏิบัติการเข้าเรียนของผู้สูงอายุ 2. ข้อปฏิบัติของการนำขยะมาบริจาค 3. ข้อปฏิบัติของการใช้สวัสดิการร่วมกัน ซึ่งกติกาดังกล่าวเกิดจากการเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ดังคำกล่าว

“กติกาข้อกำหนดในการปฏิบัติก็ได้มีการชี้แจงอย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับของนักเรียนโรงเรียน” (นางสาวนุริย๊ะลี การาสေး การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

การเดินทางมาโรงเรียนและการตรวจสอบสุขภาพนักเรียนต้องมาอยู่ที่โรงเรียนผู้สูงอายุ เวลา 08:00 น. และทำการเช็คชื่อที่จุดลงทะเบียน โดยเมื่อนักเรียนมาถึงแล้วจะต้องทำการตรวจสอบสุขภาพตามหมายเลขประจำตัวที่ได้ลงทะเบียนไว้โดยนักเรียนต้องแจ้งหมายเลขประจำตัวให้เจ้าหน้าที่ทราบและนำสมุดประจำตัวไปแนบกับเอกสารที่ตรวจสอบสุขภาพ

การนำขยะมาบริจาคที่โรงเรียนนักเรียนสามารถนำขยะที่มาบริจาคไปวางยังจุดบริการที่จัดเตรียมไว้โดยเฉพาะ ซึ่งนักเรียนที่นำขยะมาบริจาคจะได้รับสติ๊กเกอร์เป็นการตอบแทน และหากมีการนำขยะมาในปริมาณที่มาก หรือมีการนำขยะรีไซเคิลมาด้วยในลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นระเบียบ จะได้รับการชื่นชมและการแสดงตัวอย่างที่หน้าห้องเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นและให้กำลังใจให้กับนักเรียนท่านอื่น ๆ

การใช้ภาชนะส่วนตัว โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนต้องพาแก้วน้ำมาเองในช่วงเช้า ซึ่งนักเรียนจะต้องนำแก้วน้ำมาเอง เพราะไม่มีการจัดเตรียมสำรองให้ การปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้ได้กลายเป็นนิสัยปกติของนักเรียน ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะและส่งเสริมการใช้ภาชนะส่วนตัวกฎระเบียบดังกล่าวได้ถูกกำหนดโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย และได้รับความเห็นชอบจากนักเรียนซึ่งการดำเนินการตามกฎระเบียบและกติกานี้มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกัน

ตั้งคำถามว่า

“ ซึ่งคุณมา 8 โมงเช้าก็จริงแต่ว่าคุณต้องนำขยะมาด้วย 8 โมงมาแล้วคุณต้องเช็คชื่อ ซึ่งการเช็คชื่อของเราไม่ได้เช็คชื่อมาคะไม่มาคะก็คือถ้าคุณมาแล้วคุณต้องเข้าไปตรวจสอบสุขภาพ ซึ่งคุณก็ต้องจำหมายเลขตัวเองว่าเลขที่เท่าไรแล้วก็จะได้แจ้งในส่วนของคุณที่ให้กับเจ้าหน้าที่ทราบแล้วก็พอแจ้งเสร็จแล้วก็เอาสมุดแนบไปเพราะตรวจเสร็จครบแล้วก็ ตั้งจุดบริการที่เราได้ตั้งไว้ซึ่งเรามีตะแกรงมีอะไรเรียบบร้อยตรงนั้นก็เวลาคนเอาขยะไปใส่แล้วคุณก็ไปแจ้งให้เราทราบว่ามันพาขยะมาคุณก็จะได้สติเกอร์ไปซึ่งถ้าเกิดวันไหนที่เหมือนกับว่าเราเห็นว่าคนไหนเอาขยะมาบริจาคเยอะหรือไม่ก็บางคนน่ะยอมเอาขวดมาใส่ถุงซึ่งทำแบบรีไซเคิลสวยงามหิ้วมาโดยเป็นแบบเราก็เอาไปโชว์หน้าห้องเรียนนี่ก็คือโอเคเขาแต่เขาก็คือถือว่าทุกคนก็ช่วยกันก็คือถ้าเกิดว่าคนไหนที่เขาทำดีคือเราอยากจะทำให้คนอื่นช่วยชื่นชมเขาหน่อย อย่างน้อยก็จะทำให้กำลังใจเขาส่งผลให้ฉันทำแบบนี้ฉันก็ทำได้แล้วก็ให้ทุกคนก็จะทำตามกันคือตอนนี้โรงเรียนจะมีการสวัสดิการที่บริการผู้สูงอายุในยามเช้าเวลาเรียนคือให้ทุกคนพาแก้วมาเองทุกคนก็จะพามาคือทุกคนก็เริ่มติดเป็นนิสัยแล้วเพราะว่าถ้าใครไม่พามาคุณก็กินกาแฟไม่ได้แล้วไม่ได้สำรองให้ซึ่งมันกลายเป็นเรื่องปกติไปซึ่งกติกานี้ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยจะเป็นผู้ตั้งขึ้นซึ่งนักเรียนก็เห็นด้วย” (นางสาวนุริย๊ะ สิการาเสาะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

4. กิจกรรม

กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเกิดจากการสะท้อนของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุต่อความต้องการในการเรียน และการนำความรู้ที่ได้มาใช้ชีวิตประจำวัน ด้านที่ 1 ด้านนันทนาการ ได้แก่ 1.กิจกรรมตรวจสอบสุขภาพ 2. กิจกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องศาสนา ด้านที่ 3 ทักษะการสร้างอาชีพ เช่น กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

พัฒนาการกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบาโงย

เริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จนถึงปี พ.ศ. 2562 โดยในช่วงแรกกิจกรรมยังไม่ชัดเจนและไม่ได้มีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ รวมถึงยังไม่มีกำหนดชั่วโมงเรียนประจำสัปดาห์ หรือการจัดทำตารางเรียนที่แน่นอนในช่วงนั้น การดำเนินกิจกรรมจะเน้นไปที่การส่งเสริมด้านศาสนา และพยายามรักษานักเรียนให้เข้ามาเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยยังไม่มีการประชุมตรวจสอบคุณภาพเมื่อมีการย้ายสถานที่ทำการมา ณ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยในปี พ.ศ. 2563 เริ่มมีการจัดทำประวัติ นักเรียน โดยเริ่มมีการจัดทำใบสมัครและบันทึกข้อมูลนักเรียนในสมุดบันทึกขนาดเล็กที่มี QR Code สำหรับเช็คชื่อ แต่เมื่อมีการใช้ QR Code ทำให้พบปัญหาทำให้ต้องหยุดใช้และเปลี่ยนมาใช้วิธีการเช็คชื่อใหม่ ซึ่งทำให้มีการกำหนดเวลาและขั้นตอนในการทำกิจกรรมประจำวัน ที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น

ดังกล่าว

“กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. จนถึงปี 2562 ซึ่งยังอยู่ที่โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ก็คือในส่วนของกิจกรรมยังไม่ชัดเจนยังไม่ได้มีการวางแผนในเรื่องของรายวิชานี้ไม่ได้มีการกำหนดที่ชั่วโมงต่อสัปดาห์ก็คือยังไม่ได้วางตารางเรียนว่า หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า ต้องเป็นแบบนี้ คือตอนนั้นแค่ส่งเสริมในเรื่องของศาสนาอย่างเดียวก็คือตอนนั้นเราแค่พยายามที่จะดึงให้เขาอยู่กับเราให้ได้ก่อนนั้นซึ่งในส่วนของความต้องการของเรา นั้นยังไม่ได้ใส่ลงไปเพราะว่าตอนนั้นมันยังมีปัญหาเรื่องของเป้าหมายเพราะมันทำให้เราก็ต้องเหมือนกับว่าเอาในสิ่งที่เขาต้องการ ก็คือเน้นการเรียนการสอนเป็นหลักเลยก็ยังไม่ได้อีกอย่างอื่นเข้ามา ก็คือมีการตรวจสอบบ้างแต่ว่าตอนนั้นมันยังไม่ได้มีประจำพอย้ายมาอยู่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ในช่วงของปี พ.ศ. 2563 ก็เริ่มมีการจัดทำประวัติ นักเรียนว่านักเรียนชื่ออะไรที่อยู่ไหนแล้วก็มีการจัดลำดับใหม่ก็คือเริ่มให้มีใบสมัครเข้ามาแล้ว ก็เราเริ่มมีประวัติเริ่มมีสมุดอะไรประมาณนี้แล้วก็รู้สึกว่าการตอนนั้นเริ่มใช้มันจะเป็นสมุดขนาดเล็กที่เราทำแล้วก็มันจะมี QR Code ตอนนั้นเหมือนกับที่เราให้เจ้าหน้าที่เราว่าเป็นคนสแกนถ้าใครมาแล้วก็คือสแกนเช็คชื่อมาตอนนั้น ซึ่งได้กำหนดเวลาและขั้นตอนในการทำกิจกรรมประจำวัน ที่ชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น” (นางสาวนุริยะ สีการาสေး การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

ตารางการทำกิจกรรม

08:00 - 09:00 ตรวจสอบสุขภาพและเช็คชื่อ

09:00 - 09:15 กิจกรรมเคารพธงชาติ

09:15 - 09:40 การพบปะและชี้แจงข้อมูลข่าวสาร

09:40 - 10:00 การออกกำลังกาย

10:00 - 11:30 การเรียนการสอน

11:30 - 12:00 กิจกรรมที่จัดโดยโรงพยาบาลส่งเสริมตำบลบางไผ่ หรือการเรียนการสอนจากสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน) มีการทำกิจกรรมตามตารางมาเรื่อยๆ

ตั้งคำถาม

เวลา 08.00-09.00 น. คือช่วงที่คุณต้องมีการตรวจสอบสุขภาพช่วงที่คุณต้องเหมือนกับว่าเช็คชื่อมาเรียนอะไรประมาณนี้ แล้วก็เวลา 09.00-09.15 น. ก็จะเป็น กิจกรรมเคารพธงชาติซึ่งเขาต้องมาตั้งแถวตรงนี้แล้วก็พอ 09.15 -09.40 น. ก็จะเป็นในส่วนของการพบปะหรือไม่ก็การแจ้งข้อมูลข่าวสารเป็นวิชาทั่วไปเหมือนกับว่าถ้าเรามีข่าวสารใหม่ๆมีเหตุการณ์อะไรที่มันเกิดขึ้นนะเราจะมาบอกให้เขาฟังว่าช่วงนี้นะเกิดอะไรขึ้นมี พระราชบัญญัติใหม่เข้ามานะเดี๋ยวต้องไปลงทะเบียนเกษตรกรนะแต่พอเสร็จจากงานก็ประมาณ 09.40-10.00 น. ก็จะไปออกกำลังกายซึ่งจะมีคุณครูสอนออกกำลังกาย 10.00-11.00 น. ก็จะเป็นการสอนแล้วก็พอ 11.00-12.00 ถึงก็จะเป็นในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมประจำตำบลบางไผ่ หรือการศึกษานอกระบบ สลับกันเข้ามาสอน เป็นแบบนี้มาเรื่อยๆ ” (นางสาวนุริย๊ะ สิกิราเสาะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

กิจกรรมในช่วงปี พ.ศ. 2567 มีการเพิ่มเติมตลาดนัดสีเขียว ซึ่งเปิดให้บริการตั้งแต่เช้าจนถึงเที่ยงสำหรับปี พ.ศ. 2567 มีการปรับปรุงระบบการเรียนการสอนใหม่ โดยมีการแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นห้าห้องเรียน ดังนี้

ห้องที่ 1) เป็นการเรียนรู้ทักษะอาชีพ ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างรายได้และพัฒนาทักษะการทำอาชีพ ห้องที่ 2) เป็นการเรียนรู้ทักษะชีวิต ซึ่งเน้นการสอนด้านศาสนาและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ห้องที่ 3) เป็นการเรียนรู้จิตอาสา โดยเฉพาะเรื่องการจัดการขยะและการสะสมสติ๊กเกอร์เพื่อแลกรางวัล ห้องที่ 4) เป็นการเรียนรู้ทักษะด้านสวัสดิการ ซึ่งรวมถึงการฝากเงินและการหักค่าสวัสดิการ 20 บาท ห้องที่ 5) ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการถ่ายทอดและนำเสนอความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ

การจัดระบบใหม่ในปีนี้มุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังกล่าว

“ มาจนถึงปี พ.ศ 2567 ก็มีการเพิ่มเติมตลาดนัดเราก็จะเปิดตั้งแต่เช้าจนถึงเที่ยงเลยเราก็คือให้ปิดก่อนพอแต่ช่วงเช้าก็จะประมาณ 08.00-09.00 น ก็หมดแล้ว

ในส่วนของ ปี พ.ศ 2567 ก็ได้มีในส่วนของกิจกรรมที่มีเพิ่มเติมขึ้นมา คือการจัดหมวดหมู่แบ่งการเรียนการสอนของออกเป็นห้าห้องคืออะไรบ้าง ห้องที่หนึ่งเรื่องทักษะอาชีพ คือจะเป็นการเรียนการสอนให้ผู้สูงอายุสร้างอาชีพเพื่อเป็นการสร้างรายได้ ห้องที่สองก็จะเป็นในเรื่องของทักษะชีวิตทักษะชีวิตก็จะเป็นในเรื่องของอุสตะที่เขาสอนก็คือเรื่องหลักศาสนาเรื่องที่เขาต้องเอามาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ห้องที่สามก็จะเป็นเรื่องของจิตอาสาคือเราจะเจาะจงเรื่องของขยะซึ่งเราก็จะบอกเขาอยู่แล้วทั้งนี้ก็พยายามให้เขาพาขยะมาบริจาคหากคุณพามาคุณก็จะได้สติเกอร์ไปสติเกอร์สะสมได้เยอะคุณก็เอามาแลกซึ่งมันก็จะเป็นขบวนการนั้นไปแล้ว ห้องที่สี่ก็จะเป็นในเรื่องของทักษะเรื่องของสวัสดิการก็คือจะเป็นในเรื่องของการฝากเงินว่าเดือนนึงนักเรียนต้องนำเงินมาฝากเงินเดือนละเท่าไรก็แล้วแต่ว่าในการฝากเงินของคุณก็ต้องหักค่าสวัสดิการ 20 บาท ห้องที่ห้าจะเป็น ในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นซึ่งมีความแตกต่างกันกับที่เราจัดคือจะให้ผู้สูงอายุเ็นไปถ่ายทอดไปนำเสนอไปทำอะไรก็แล้วแต่ให้ทุกคนได้รับรู้ซึ่งในส่วนตรงนี้ที่มีการจัดระบบใหม่ส่วนมากก็คือบรรลุตามเป้าหมาย” (นางสาวนุริยะลิ การาสေး การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

ภาพที่ 1 กิจกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ

5. กองทุน

กองทุนสวัสดิการของโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรการออมและสนับสนุนสวัสดิการสำหรับนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ 2 ประเภทหลักในการจัดตั้งกองทุนขึ้น ได้แก่ 1.การออมทรัพย์ 2. การจัดการศพ ซึ่งมีขั้นตอนการสมัครและการบริหารจัดการกองทุนประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การสมัครเข้าร่วม 2. การจัดการเงิน 3. อัตราสวัสดิการ 4.กองทุนสวัสดิการ การจัดตั้งกองทุนดังกล่าว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนสวัสดิการให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

ดังกล่าว

“ในส่วนของกองทุนจะมีของโรงเรียนผู้สูงอายุโดยเฉพาะก็คือกองทุนสวัสดิการของโรงเรียนผู้สูงอายุ มันก็จะเกิดเมื่อสองปีที่แล้ว คือปี พ.ศ 2565 ปลายๆ คือในส่วนของกองทุน ก็คือเป็นกองทุนที่ทางโรงเรียนจัดตั้งขึ้นมาเอง ก็คือเหมือนกับว่าตามจริงก็ไม่ได้มาจากความต้องการของเราหรอก แต่เวลาที่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มาหรือไม่ใครก็แล้วแต่มาที่เกี่ยวข้องกับงานผู้สูงอายุ คือเขาบอกว่าโรงเรียนเรามีทุกอย่างแล้วแค่ขาดในส่วนของ กองทุน เขาบอกว่าทำไมถึงไม่มี ทำไมถึงทำไม่ได้ ซึ่งแต่ก่อนก็ไม่ได้ตั้งใจที่จะทำ เรื่องเงินเป็นเรื่องที่ยาก เงินของเขาเราต้องมาจัดการดูแล ด้วยความทรมานจำด้วยอะไรหลายๆอย่าง อันนี้ แม่ให้แล้ว อันนี้แม่ไม่ให้ อันนี้แม่เคยถอน คือมันเป็นเรื่องเงินใจ เป็นเรื่องที่ยาก ที่เราจะทำ แต่พอมีเสียงแบบนี้มาเรื่อยๆ เรื่องของหลักสูตรคุณก็ทำดีแล้ว เป้าหมายคุณมีแล้ว ทำไมคุณไม่มีตัวนี้ขึ้นมาแทนที่จะได้จับตัวชีวิตให้มันสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น” (นางสาวนุริยะ สีการาสေး การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

รายละเอียดของกองทุนสวัสดิการ ประกอบด้วย 2 ประเด็น ดังนี้

1. การออมทรัพย์ นักเรียนสามารถสมัครเข้าร่วมโครงการออมทรัพย์ได้ตามความสมัครใจ โดยไม่จำเป็นต้องมีการบังคับ การสมัครเข้าร่วมจะต้องกรอกใบสมัครซึ่งมีลักษณะคล้ายพินัยกรรม เพื่อระบุว่าหากเกิดการเสียชีวิต เงินออมจะมอบให้กับบุคคลใด และต้องระบุชื่อพร้อมเลขบัตรประชาชนของบุคคลนั้นไว้ในเอกสาร
2. การจัดการศพ กองทุนจัดการศพจะมีการเก็บเงินสวัสดิการจำนวน 20 บาท ซึ่งจะถูกรวบรวมจากเงินออม โดยเงินออมสามารถเบิกได้ปีละหนึ่งครั้งในเดือนธันวาคมของทุกปี ส่วนเงินสวัสดิการจะถูกสมทบเข้าสู่กองทุนโดยตลอด

ขั้นตอนการสมัครและการบริหารจัดการกองทุน

- การสมัครเข้าร่วม นักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมโครงการออมทรัพย์และสวัสดิการจะต้องสมัครและกรอกข้อมูลในใบสมัครที่กำหนด ซึ่งเป็นการระบุงการรับเงินสวัสดิการในกรณีการเสียชีวิต
- การจัดการเงิน การฝากเงินจะถูกแบ่งเป็นสองก้อน ได้แก่ เงินออมและเงินสวัสดิการ โดยเงินออมจะสามารถเบิกได้ปีละหนึ่งครั้ง ส่วนเงินสวัสดิการจะถูกเก็บสะสมในกองทุนต่อเนื่อง
- อัตราสวัสดิการ หากสมาชิกเสียชีวิตภายในระยะเวลาหนึ่งถึงสามปีจะได้รับเงินสวัสดิการจำนวน 5,000 บาท โดยการพิจารณาอัตราและมาตรการของกองทุนจะถูกกำหนดให้เหมาะสมตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก
- กองทุนสวัสดิการนี้เป็นความพยายามในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้การดำเนินการด้านการเงินเป็นไปอย่างมีระเบียบและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและครอบครัว

ดังกล่าว

“ก็เลยได้มีการลองทำขึ้นมีแนวคิดทำในส่วนของสวัสดิการนี้ขึ้นมา ซึ่งในส่วนของสวัสดิการที่ทำตอนนี้ก็ทำอยู่สองอย่าง คือการออม แล้วก็เรื่องจัดการศพ ซึ่งทำแค่สองอย่างนี้ เหมือนกับนักเรียนมี 130 คนก็จริงแต่เราให้เขาสมัครใหม่นะ ไม่ใช่ว่า 130 คน ต้องมาออมเงินไม่ใช่อันนี้แล้วแต่กำลังศรัทธาที่คุณมีแล้วแต่ความไวใจที่คุณมีถ้าเกิดว่าคุณรู้สึกว่ายินยอมก็คือให้เขาเขียนใบสมัครมาซึ่งในใบสมัครนั้นนะคือมันจะคล้ายๆพินัยกรรมก็คือเราจะเขียนไว้ว่าในระหว่างที่คุณเป็นสมาชิกกับเราถ้าเกิดว่าคุณเกิดเสียชีวิตขึ้นมาเงินออมคุณจะมอบให้ใครซึ่งเราให้เขาระบุชื่อมาเลยระบุชื่อข้าพเจ้าหากเกิดเสียชีวิตในระหว่างที่คุณเป็นสมาชิกนี้ อยู่เงินทั้งหมดที่ข้าพเจ้าได้มีการเก็บเงินไว้จะมอบให้ใครให้ระบุชื่อแล้วก็เลขบัตรประชาชนมาเลยเพราะว่าเรื่องเงินนะเวลาเจ้าตัวไม่อยู่แล้วญาติๆ เขาอยากให้ใครก็แล้วแต่เขาเขามีลูกทำคนบางคนก็ไม่ได้ให้ต้องระบุชื่อข้าพเจ้าอะไรมาเลยซึ่งก็ฝาก 50 บาท 80 บาท ฝากแต่ละครั้งมันก็ต้องเป็นเงินออมกับสวัสดิการคือเงินสวัสดิการจัดการศพมันจะ 20 บาทตายตัวอยู่แล้วถ้าเกิดว่าจะฝากแค่ 100 ก็ได้ 80 สวัสดิการก็ได้ 20 ก็คือจะแบ่งเป็นสองก้อนจะแบ่งเป็นสองบัญชีเงินออมเบิกได้ปีละหนึ่งครั้ง ปีนี้เบิกเดือนธันวาคมบางคนก็คือตั้งใจเก็บปีต่อปีก็คือปีนี้เก็บแล้วก็สิ้นปีก็มาเบิกแล้วก็เก็บต่ออันนี้ก็แล้วแต่เขาก็คือก็จะแบ่งเอาก็คือเค้าจะเบิกได้เฉพาะที่เป็นเงินออมส่วนค่าสวัสดิการก็จะสมทบเข้ากองทุนไปเรื่อยๆซึ่งในส่วนของคุณค่าสวัสดิการการส่งนั้นจะมีการกำหนดอัตรากำหนดอัตราและกำหนดอัตราการเป็นสมาชิกถ้าเกิดว่าเกิดเสียชีวิตในระหว่างที่เป็นสมาชิกประมาณก็คือหนึ่งถึงสามปีก็จะได้ 5000 บาท หมายถึงว่า

เขาจะได้ 5000 บาทถ้ามีการจ่ายแล้วก็เป็นการสมาชิกมากกว่านั้นก็จะมีกำหนดมาตรการ”
(นางสาวนุริย๊ะ สีการาสေး การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบกองทุน สวัสดิการ การออมและสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุจะมีการดำเนินการโดยทุกเดือนจะมีการจัดเก็บเงินออม ซึ่งจะทำการเก็บเงินในรูปแบบสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง พร้อมกับมีค่าสมทบสำหรับกรณีการเสียชีวิต สำหรับการเบิกเงินออม ผู้สูงอายุจะสามารถทำการเบิกได้ในเดือนธันวาคมของทุกปี โดยกำหนดให้เบิกปีละครั้ง ในกรณีที่มีการเสียชีวิต จะมีการสมทบเป็นจำนวนเงิน 3,000 บาท ซึ่งเกิดจากการเก็บค่าใช้จ่ายในการจัดการศพเดือนละ 20 บาท นอกจากนี้ได้มีการจัดสรรเงินเพื่อเยี่ยมผู้สูงอายุที่ลาป่วย เช่น การซื้อของไปเยี่ยมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ป่วยปัจจุบันยอดเงินออมมีประมาณ 100,000 บาท โดยเงินออมนี้ยังไม่มีการนำไปใช้ในกิจกรรมใดๆ เป็นเงินออมที่สะสมไว้สำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ

ดังคำกล่าว

“การออมแล้วก็สวัสดิการพี่ก็จะทำหน้าที่ในส่วนของผู้รับเงินออมแต่ละเดือนก็คือ ออมของเราคือสัปดาห์สัปดาห์แล้วก็เก็บครั้งหนึ่งแล้วก็ครั้งแล้วก็ในส่วนที่เก็บก็คือเราจะมีค่าสมทบเสียชีวิตกับเงินออมแล้วก็เราเนี่ยจะเบิกได้ก็คือเดือนธันวาคมก็คือเราจะกำหนดเบิกปีละครั้งเวลาที่มีแบบเสียชีวิตเราก็จะมีสมทบตรงนี้ก็คือ 3000 บาทเพราะว่าเราจะมีเก็บค่าเสียชีวิตเดือนละ 20 บาทเหมือนกับจะมีเด็กนักเรียนลาป่วยแล้วก็จะไปเยี่ยมก็จะซื้อเหมือนกับว่าจะซื้อไปเยี่ยมอะไรแบบนี้ เงินออมตอนนี้มียอดประมาณ 100,000 กว่าบาท เงินออมตรงนี้ยังไม่ใช้ในส่วนตัว คือเป็นเงินออมของผู้สูงอายุไปเลย” (นางสาวชูไวยะห์ กาแม, นางสาวกาตีณี กาเต๊ะ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2567)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง 5) ด้านการมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ด้านการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย นายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงย ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุในชุมชนมีความไว้วางใจและให้การยอมรับในตัวนายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงยเป็นอย่างสูง เนื่องจากท่านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนในหลายๆด้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ นายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงยมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้หยุดนิ่งในด้านการเรียนรู้และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพนอกจากนี้นายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางของกิจกรรม โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ท่านนายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงย จะทำหน้าที่ประเมินว่ากิจกรรมใดที่ควรได้รับการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งนายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงยได้รับความเคารพและยอมรับจากผู้สูงอายุอย่างมาก โดยท่านนายกองการบริหารส่วนตำบลบาโงยจะเข้ามาพบปะพูดคุยกับผู้สูงอายุเป็นประจำ อย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อให้กำลังใจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ดังกล่าว

“ผู้สูงอายุเกิดการยอมรับก็คือในชุมชนจะให้ความน่าเชื่อถือในตัวนายกเขามีส่วนในการพัฒนาในหลายๆเรื่องมีในส่วนของพัฒนาศักยภาพให้ผู้สูงอายุและการพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดไม่ให้หยุดนิ่งมีอะไรก็รู้เท่าทันอะไรก็แล้วแต่ที่มันเกิดขึ้นในปัจจุบันให้สามารถเข้าถึงได้ผู้นำไม่ว่าเป็นนายกแล้วก็ทีมงานก็คือถ้าพูดถึงผู้นำสูงสุดจะเป็นนายกก็คือเขาคือเป็นผู้นำหลักในการที่จะวางวิสัยทัศน์ก็คือเหมือนกับว่ามองเห็นว่าอันนี้ส่วนของกิจกรรมผู้สูงอายุเราต้องเพิ่มอะไรเราต้องปรับรูปแบบไหนซึ่งเป็นผู้นำที่ผู้สูงอายุเขาก็ให้การนับถือและยอมรับแล้วแหละถ้าเกิดว่าอย่างน้อยหนึ่งเดือนเขาก็จะมาก็คือจะมาคุยกันก่อนเข้าเรียนจะ

มาหยอกล้อให้รางวัลก็แล้วแต่เขาเป็นการสร้างขวัญกำลังใจ” (นางสาวนุรียะ สีการาสะเอะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

2) ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนตำบลบวโจย มีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างชัดเจนซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นเพื่อให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งมีความมุ่งมั่นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดกิจกรรมในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่องทุกๆเดือน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1) ด้านนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพ, กิจกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง

ด้านที่ 2) ด้านจิตใจ ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องศาสนา

ด้านที่ 3) ทักษะการสร้างอาชีพ เช่น กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ รวมถึงการสอนใช้เทคโนโลยี ในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์และแอปพลิเคชัน LINE เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่โดดเดี่ยว และมีสอนการป้องกันภัยในชีวิตประจำวัน ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งยากที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการกรณีแก๊สรั่ว เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้และสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง

ดังกล่าว

“เป้าหมายในการจัดตั้งในเรื่องของปัญหาผู้สูงอายุก็เป็นส่วนหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลบวโจยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและมีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุก็คืออยากให้เขาได้เขาสังคม ได้เรียนรู้การออกกำลังกาย ได้เรียนรู้ด้านการกิน ได้เรียนรู้ในเรื่องสุขภาพ เพื่อที่จะช่วยลดปัญหาในเรื่องของผู้สูงอายุที่เกิดขึ้น ได้ให้ความรู้ในเรื่องของหลักศาสนาความรู้ในเรื่องของหลักศรัทธาความรู้ในเรื่องของการบริโภคอาหารที่เหมาะสมได้จัดทำเป็นหลักสูตรขึ้นมา ว่ามีวิชาต่างๆที่จะให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมแล้วก็จะต่อยอดการหาความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกันใช้ชีวิตอย่างเช่นในปัจจุบัน จะมีระบบการใช้เทคโนโลยีก็คือการใช้โทรศัพท์ต่างๆหรือ LINE ต่างๆจำเป็นอย่างยิ่งต้องให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ เพราะผู้สูงอายุบางคนนี่ไม่มีลูกไม่มีหลานซึ่งอยู่โดดเดี่ยวจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้สิ่งเหล่านี้ในการที่จะไปสื่อสารกับคนอื่นแล้วก็ได้สอนในเรื่องของการใช้ชีวิตอย่างเช่นในกรณีที่มีแก๊สรั่วในบ้านผู้สูงอายุจะทำไมแก้ปัญหาอย่างไรโรงเรียนผู้สูงอายุก็จะให้ผู้มีความรู้ในเรื่องของการป้องกันภัยสอนในเรื่องเหล่านี้เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้แล้วก็ผู้สูงอายุจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นครับ”

(นายยากาเรีย ขิมะ สัมภาษณ์ส่วนบุคคลวันที่ 12 กันยายน พ.ศ 2567)

สำหรับผู้สูงอายุไม่ได้มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุต้องได้รับใบปริญญาหรือความรู้เชิงวิชาการใด ๆ เป็นจำนวนปัจจุบัน คือการเน้นไปที่เป้าหมายที่ไม่สามารถวัดผลได้ด้วยเกณฑ์ที่เป็นรูปธรรม แต่เน้นการสร้างความสุขและความเพลิดเพลินให้กับผู้สูงอายุในบางช่วงเวลา โรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบวียงพยายามจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่ามีอะไรทำและมีความสุข โดยไม่ต้องยึดติดกับตัวชี้วัดแบบชัดเจน เช่น การเรียนรู้หรือการสอบผ่านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นสิ่งที่พิสูจน์ว่าแนวทางที่เราดำเนินมานั้นตอบโจทย์ความต้องการของผู้สูงอายุ เพราะหากกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความต้องการจริง ก็คงไม่สามารถดำเนินมาได้ถึงจุดนี้ และยังได้เห็นว่าการพัฒนาด้านกิจกรรมและมีโอกาสที่จะเติบโตต่อไปได้อีก เพราะในระหว่างที่ดำเนินการกิจกรรมใหม่ ๆ ก็เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและผู้สูงอายุก็พร้อมที่จะเดินไปพร้อมกับโรงเรียน หลักสูตรและกิจกรรมที่ดำเนินการขึ้นไม่ได้ถูกจำกัดด้วยกรอบใด ๆ มันสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความต้องการและบริบทของผู้สูงอายุได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะปรับเปลี่ยนทิศทางไปทางซ้ายหรือขวา สิ่งสำคัญคือมุ่งมั่นให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมและมีความสุขในสิ่งที่ทำ โดยไม่บังคับ ให้ผู้สูงอายุมองเห็นว่าเส้นทางที่เดินไปนั้นตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุและเกิดความสุข

ดังกล่าว

“เหมือนกับความคาดหวังของเราเราไม่ได้ต้องการความคาดหวังของเราให้ผู้สูงอายุเรียนได้ใบปริญญาได้ความรู้อะไรก็เรื่องคือเราไม่ได้มีตัวช่วยแบบนั้นก็คือสิ่งที่เราทำนะตอนนี้ก็คือตัวชี้วัดที่มันมองไม่เห็นก็คือเราเน้นเรื่องแค่ว่าอยากจะทำยังไงก็แล้วแต่ให้เขาว่ามีอะไรทำแล้วก็ให้เขามีความสุขในบางช่วงเวลาซึ่งถ้าแบบว่าเราจะเอาตัวไหนมาวัดว่าเขาทำแล้วมีความสุขใช่ไหมอันนี้คือตอบโจทย์ได้จริงเหมือนกับว่าปีที่ทำขึ้นมาคือถ้ามันไม่สามารถตอบโจทย์เขาได้จริงคงไม่มาถึงจุดนี้ซึ่ง ณ จุดนี้ที่ทำถ้าบอกว่ามันพอแค่นี้ไหมมันก็ไม่พอมันยังได้อีกเพราะว่าตอนนี้พอเราทำไปแล้วมันกลายเป็นว่ามันยังมีกิจกรรมเพิ่มขึ้นมาที่ละอันๆ แล้วกิจกรรมที่ละอันที่มันเพิ่มเขาก็ไปกับเรามันก็ไปต่อได้คือมันไม่มีที่สิ้นสุดว่าหลักสูตรเรามันไม่ได้มีจำกัด มันจะไปเลี้ยวซ้ายมันจะเลี้ยวขวา มันไปได้นะเพราะว่าเราไม่ได้มีอะไรไม่ได้กรอบรอบไว้มันเป็นหลักสูตรที่อิสระไปไหนก็ได้ คือการที่เขาไปกับเราเราไม่ได้บังคับเขาว่าเขามองเห็นในสิ่งที่เราทำนั้นเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่ความต้องการของเขาก็คือปรับเปลี่ยนตามความต้องการคือมันสามารถเปลี่ยนได้ตลอดเวลาเพื่อให้เขามีความสุข” (นางสาว นุริย๊ะลี การาสေး การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 5 กันยายน 2567)

3) ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย ซึ่งภายในหนึ่งปีคณะกรรมการจะมีส่วนร่วมในการประชุมปีละสองครั้งเพื่อสอบถามและติดตามปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน โดยในการประชุมแต่ละครั้งกรรมการจะเป็นผู้ดำเนินการในส่วนของการประชุม เนื่องจากกรรมการสามารถเข้าถึงและเข้าใจความต้องการของนักเรียนได้ดีซึ่งในการประชุมแต่ละครั้ง กรรมการจะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อจบการประชุมกรรมการจะนำข้อเสนอแนะต่างๆไปเสนอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ทราบ และผู้อำนวยการได้มีส่วนร่วมในพิจารณาการปรับปรุงและแก้ไขตามที่นักเรียนได้เสนอ ซึ่งการปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะ จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมด้านจิตอาสาด้านภูมิปัญญาของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย ได้มีการสอนทำสื่อให้กับเด็กๆ เมื่อมีกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุก็ได้ถ่ายทอดความรู้ที่มีด้านการทำสื่อกับต้นหนามเตยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุได้เรียนรู้ภูมิปัญญา การมีส่วนร่วมในโครงการขยะแลกบุญ และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตลาดนัดสีเขียว

ภาพที่ 2 กิจกรรมขยะแลกบุญ

ดังกล่าว

“ กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยในเรื่องของการประชุม ก็จะมีการประชุมนานๆครั้ง ปีละ 2 ครั้ง จะเป็นการประชุมสอบถามปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ในส่วนของโรงเรียนโดยมีกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นคนทำหน้าที่ในส่วนตรงนี้ ในการเข้าถึงนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ เนื่องจากกรรมการจะมีการเข้าถึงนักเรียนมากกว่าเพราะ กรรมการก็เป็นนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งในการประชุมแต่ละครั้งได้มีการพูดคุยกันก็จะมีเสียงนักเรียนสะท้อนมาว่าสิ่งไหนที่นักเรียนชอบหรือไม่ชอบบ้าง กรรมการก็จะมาบอกให้กับ ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุได้รับทราบว่ามีคนแจ้งมาแบบนี้ถ้าเกิดว่าผู้อำนวยการปรับเปลี่ยนหน่อยได้ไหม ซึ่งเราก็ได้มีการปรับเปลี่ยนตามที่นักเรียนได้เสนอมาก็ช่วยเหลือกัน” (นางสาวนุรียะ สิการาเสาะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

การมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

การมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมด้านจิตอาสาด้านภูมิปัญญาของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ได้มาสอนทำสื่อให้กับเด็กๆ เมื่อมีกิจกรรมต่างๆ ของผู้สูงอายุก็ได้ถ่ายทอดความรู้ที่มีด้านการทำสื่อกับต้นหนามเตยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุได้เรียนรู้ภูมิปัญญา

ดังกล่าว

“ก็ได้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยก็ได้เป็นจิตอาสาด้านภูมิปัญญาการสอนทำสื่อสอนเด็กๆ พอไปทำกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุก็ถ่ายทอดความรู้การทำสื่อกับต้นหนามเตยให้กับผู้สูงอายุได้เรียนรู้ภูมิปัญญา” (นางอีแลคคอ ปิตาราโซ สัมภาษณ์ส่วนบุคคล วันที่ 12 กันยายน 2567)

“ได้มีส่วนร่วมภายในโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้นำผักมาขาย และได้นำขยะมาบริจาคเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนผู้สูงอายุ หลักๆก็มีหน้าที่เรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ” (นางสาวรีพีะ ดือราซอ,นางแมะ บูโรง สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

“ได้มีส่วนร่วมในโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้ช่วยเป็นแกนนำในการดูแลผู้สูงอายุและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนผู้สูงอายุจัดขึ้น” (นางแวงสปีเยาะ เตะโซะ สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

4) ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง

ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย ในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ และในด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกาย และการป้องกันโรค ได้รับการสนับสนุนจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) ในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การวัดความดันโลหิต การตรวจเบาหวาน และการสอนการออกกำลังกาย ได้รับการสนับสนุนจากการเรียนการสอนจากสำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน) ในการให้ความรู้ด้านการสร้างอาชีพ และโรงเรียนผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนจากวิทยาการจิตอาสาในพื้นที่ (อุสตะ) ที่ได้ให้ความรู้ด้านหลักศาสนา

ดังคำกล่าว

“โรงเรียนผู้สูงอายุเดิมเลยที่เริ่มก่อสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุได้เริ่มที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย แล้วก็หลังจากนั้นก็ย้ายไปตั้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ซึ่งทุกๆ วันพฤหัสบดีเราจะมามีเจ้าหน้าที่ของเราแล้วก็มีอาสาสมัครอีกสองสามคนไปในเรื่องของการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุอาจจะมามีวัดความดันเบาหวานให้หรือว่าไปสอนในเรื่องของการออกกำลังกายของโรงเรียนผู้สูงอายุคือเป็นแบบนี้มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในปีแรกจนถึงปัจจุบันเป็นสิ่งที่ดีเพราะว่าส่วนใหญ่ผู้สูงอายุ จะอยู่แต่บ้านดูแลลูกหลานแล้วก็ไม่ค่อยได้พบปะเพื่อนฝูงเนอะบางทีบางคนก็มีอาการซึมเศร้าได้นะอยู่บ้านเฉยไม่ได้ทำอะไรๆ ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมได้นำความสามารถของผู้สูงอายุในเรื่องของภูมิปัญญาของผู้สูงอายุก็ได้นำมาใช้เขามีกิจกรรมมีกลุ่มให้ทำกิจกรรมอย่างเงี้ยเขาก็จะได้รู้สึกว่าเขามีคุณค่าผู้สูงอายุเขาจะได้รู้สึกว่าเขามีคุณค่ามากขึ้นมีคุณค่าในสังคม” (นางสาวสิรินันท์ รัตน์ะ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย สัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

ในการสนับสนุนกิจกรรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุจะจัดกำหนดเวรให้กับ อสม (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) เข้ามาช่วยในกิจกรรมดังกล่าว โดยจะจัดเวรในวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์ในแต่ละสัปดาห์ จะมี อสม ประมาณ 3-4 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการออกกำลังกาย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีให้กับผู้สูงอายุ นอกจากนี้ หากโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหรือการทัศนศึกษา อสม (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) จะมีบทบาทในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น การดูแลในระหว่างการเข้าห้องน้ำ หรือให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

ดังกล่าว

“ก็คือในเรื่องของการสนับสนุนก็จะจัดเวร อสม(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) เข้าไปช่วยในเรื่องของการออกกำลังกายก็คือมีเวรสัปดาห์ละหนึ่งวันก็คือวันพฤหัสบดีก็อยู่ในโรงเรียนผู้สูงอายุก็คือ จะมี อสมประมาณสามสี่คนก็ไปเป็นผู้นำในการออกกำลังกายก็จะมีส่วนของการเสริมเหมือนกับว่าถ้าทางโรงเรียนผู้สูงอายุมิอะไรมีกิจกรรมอะไรก็คือเราก็จะเสริมกำลังของ อสม(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) เราไปช่วยไปทัศนศึกษาก็จะมี อสม (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) ไปช่วยผู้สูงอายุไปเข้าห้องน้ำ” (นางสาวไชนะ ยะลาโต พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมตำบลบาไองย สัมภาษณ์ 12 กันยายน 2567)

5) ด้านมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ จะเห็นได้ว่าประสบความสำเร็จในการที่สามารถดึงดูดผู้สูงอายุให้เข้ามาเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาไองยได้อย่างเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเห็นได้จากยอดจำนวนผู้สูงอายุที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ ทั้งนี้โรงเรียนผู้สูงอายุได้มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพ,กิจกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องศาสนา ด้านที่ 3 ทักษะการสร้างอาชีพ เช่น กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวได้มีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการ และเกิดการพัฒนามีประสิทธิภาพ

ดังกล่าว

“จะเห็นว่าผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุเขาจะให้ความสำคัญจากจำนวนผู้สูงอายุที่มาเรียนตั้งแต่ครั้งแรกมี ปี พ.ศ 2560 อยู่ประมาณที่ 30 คนตอนนี้อยู่ที่ประมาณ 130 คนตลอดในปี พ.ศ 2567 เห็นได้ชัดจากจำนวนผู้สูงอายุซึ่งเขาให้ความสำคัญแล้วก็ให้ความสนใจจนขนาดถึงไม่ยากให้โรงเรียนปิดการเรียนการสอนอยากให้มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง” (นายยาการिया ชิมะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

โรงเรียนผู้สูงอายุเปิดทำการเรียนการสอนทุกวันพฤหัสบดี และในอนาคตมีแผนที่จะพัฒนาต่อไป โดยมีเป้าหมายที่จะให้ผู้สูงอายุในทุกตำบลของพื้นที่ตำบลบาโงยได้เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนผู้สูงอายุ รวมถึงผู้สูงอายุที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไปการพัฒนาในอนาคตรวมถึงการขยายการเรียนรู้ไปยังหัวข้อต่าง ๆ ในปัจจุบัน เช่น การออม การจัดการขยะ และการดูแลตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสังคมจากการดูแลที่ไม่เพียงพอ โดยโรงเรียนผู้สูงอายุจะยังคงรักษาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้สูงอายุในชุมชน

ดังกล่าว

“จะเห็นว่าผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุเขาจะให้ความสำคัญจากจำนวนผู้สูงอายุที่มาเรียนตั้งแต่ครั้งแรกมี ปี พ.ศ 2560 อยู่ประมาณที่ 30 คนตอนนี้อยู่ที่ประมาณ 100 กว่าคนตลอดในปี พ.ศ 2567 เห็นได้ชัดจากจำนวนผู้สูงอายุซึ่งเขาให้ความสำคัญแล้วก็ให้ความสนใจจนขนาดถึงไม่ยอมให้โรงเรียนปิดการเรียนการสอนอยากให้มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งโดยปกติแล้วโรงเรียนจะเปิดทำการสอนอยู่ที่อาทิตย์ละหนึ่งวันซึ่งเป็นวันพฤหัสบดีของทุกอาทิตย์ในอนาคตในการต่อยอดพัฒนาก็อยากให้เห็นโรงเรียนผู้สูงอายุที่ดีขึ้นไปอีกก็คือในเรื่องของอยากให้ผู้สูงอายุที่มีในทุกๆ ตำบลอยากให้ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลบาโงยทุกๆ คนตอนนี้ที่หลักเกณฑ์ที่อายุ 55 ขึ้นไปอยากให้ทุกคนที่มีอายุเป็นผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนผู้สูงอายุทุกคนซึ่งถ้าเราทำได้ขนาดนั้นเชื่อว่าผู้สูงอายุในตำบลบาโงยก็จะต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นแล้วก็ไม่เป็นปัญหากับสังคมต่อไปซึ่งผู้สูงอายุอาจจะช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้นจากโดยปกติที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบันแล้วก็จะต่อยอดผู้สูงอายุในเรื่องหลายๆ เรื่องอย่างเช่นตอนนี้ในเรื่องได้สอนต่อยอดในเรื่องของการออมแล้วก็ต่อยอดไปถึงในเรื่องของการจัดการขยะซึ่งจะเห็นว่าผู้สูงอายุนี้ให้ความสำคัญเหมือนกับที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ตั้งเป้าหมายแล้วก็วัตถุประสงค์ไว้ทุกประการครับ” (นายยากาเรีย ชิมะ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

6) ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม

ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม โรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยได้รับงบประมาณและได้มีการตั้งงบประมาณขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

รวมถึงโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยยังได้รับการสนับสนุนจากทางโครงการสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการที่

พัฒนาศักยภาพในด้านอื่น ๆ และได้รับการสนับสนุนจากบ้านพักพักขณะเวลา ที่ได้เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การใช้งาน IT ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้สูงอายุปรับตัวเข้ากับยุคสมัย

ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงยที่ให้การสนับสนุนรับผิดชอบดูแลด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกาย และการป้องกันโรค ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย การทำงานระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงเป็นการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เป็นโครงการระยะสั้น แต่เป็นการทำงานที่ควบคู่ไปกับบทบาทหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน

ตั้งคำถาม

“มีงบประมาณของระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยเราเองก็ตั้งขึ้นมาทุกปี ในการสนับสนุนโรงเรียนแล้วก็นอกจากนี้ก็จะมาจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ไม่ใช่บที่มาสสนับสนุนโรงเรียนโดยตรงแต่มันเป็นเหมือนกับที่เราขอโครงการที่มันพัฒนาศักยภาพด้านอื่นได้ที่มันไม่ได้อยู่ในหลักสูตรของเราไว้แต่ว่ามันก็คือเป็นนักเรียนกลุ่มเป้าหมายของเราในแต่ละปีเราขอเรื่องอาชีพปีหน้าแล้วก็ทำเรื่องก็คือเป็นกิจกรรมเสริมแล้วก็มันจะมีของบ้านพักพักขณะเวลาก่อนเค้าก็มาให้ความรู้เรื่องไอทีผู้สูงอายุก็คือจะมีหน่วยงานหลักสามหน่วยงานนี้แหละที่มาหมุนเวียนกับเราเป็นหลัก ในส่วนของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เราต้องของไปเสนอโครงการทุกปี ณ ตอนนี้อาจเกิดว่าอยู่ด้วยกันแล้วก็ทำกันอย่างต่อเนื่องคือไม่ใช่ว่าเป็นนี่คือทำตลอดว่ามันจะมีองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่จะต้องทำด้วยกันมันต้องเป็นองค์กรที่อยู่ในพื้นที่เพราะว่ามันเป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องด้วยว่ากิจกรรมบางอย่างมันก็เป็นตัวชี้วัดของโรงพยาบาลส่งเสริมตำบลบาโงยที่ต้องดูแลเรื่องสุขภาพเป็นภารกิจที่เขาต้องมาทำกับเราไหมมันก็ต้องควบคู่และเดินคู่กันไปก็มี 2 หน่วยงานหลักๆนี้ที่ในการทำกิจกรรม ในส่วนตรงนี้เราทำตามบริบทของเรา” (นางสาวนุริย๊ะ ลีการาสะ การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล 12 กันยายน 2567)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มี วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา และเพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้การถอดบทเรียนและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยอาศัยแนวทาง การศึกษาเชิงสังคมวิทยา ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1.เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผลการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุผ่านแนวคิดหลัก 5 ก ซึ่งประกอบด้วย 1.กลุ่ม 2.กรรมการ 3. กติการหรือข้อตกลงร่วมกัน 4. กิจกรรม 5. กองทุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่ม

กลุ่มผู้สูงอายุได้มีการริเริ่มการรวมกลุ่มโดยผ่านการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย เพื่อให้ผู้สูงอายุได้ร่วมสมัครเป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งโรงเรียนผู้สูงอายุมีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจและเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง การดูแล ค้ำครอง และพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุและการสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงสังคมและได้รับการเรียนรู้ในด้าน เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้และสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการกลุ่ม ผ่านพัฒนาการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย

2. กรรมการ

กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบไปด้วย 10 ท่าน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุและทีมงานที่รับผิดชอบ ซึ่งมีการคัดเลือกจากคุณลักษณะที่ดีของการเป็นผู้นำ ได้แก่ การคัดเลือกนักเรียนผู้สูงอายุที่มีความเป็นผู้นำสูง มีความ

รับผิดชอบต่อหน้าที่ สามารถเป็นตัวกลางในการสื่อสารและทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มแทน ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ คณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุปัจจุบัน ประกอบด้วย ประธานโรงเรียนผู้สูงอายุ,รองประธานโรงเรียนผู้สูงอายุ, เลขาประธานโรงเรียนผู้สูงอายุ,เหรัญญิกโรงเรียนผู้สูงอายุ, และอีก 6 ท่านเป็นคณะกรรมการที่มีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลและการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุ ที่จัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพาผู้สูงอายุออกนอกพื้นที่

กรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยจะมีการชี้แจงวาระการประชุมต่างๆ ให้นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุได้ทราบก่อนล่วงหน้าซึ่งภายในหนึ่งปีจะมีการประชุมปีละสองครั้ง เพื่อสอบถามและติดตามปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน โดยในการประชุมแต่ละครั้ง กรรมการจะเป็นผู้ดำเนินการในส่วนของการประชุม เนื่องจากกรรมการสามารถเข้าถึงและเข้าใจความต้องการของนักเรียนได้ดีซึ่งในการประชุมแต่ละครั้ง กรรมการจะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาชอบหรือไม่ชอบ จากนั้นกรรมการจะนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปเสนอให้ผู้ำนวยการโรงเรียนทราบ เพื่อพิจารณาการปรับปรุงและแก้ไขตามที่นักเรียนได้เสนอ ซึ่งการปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

3. กติกา

กฎกติกาโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบด้วย 3 ข้อตกลงร่วมกัน ได้แก่ 1. ข้อปฏิบัติการเข้าเรียนของผู้สูงอายุ 2. ข้อปฏิบัติของการนำขยะมาบริจาค 3. ข้อปฏิบัติของการใช้สวัสดิการร่วมกัน ซึ่งกติกาดังกล่าวเกิดจากการเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. กิจกรรม

กิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเกิดจากการสะท้อนของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุต่อความต้องการในการเรียน และการนำความรู้ที่ได้มาใช้ชีวิตประจำวัน ด้านที่ 1 ด้านนันทนาการ ได้แก่ 1.กิจกรรมตรวจสุขภาพ 2. กิจกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องศาสนา ด้านที่ 3 ทักษะการสร้างอาชีพ เช่น กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมุ่งหวังให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

5. กองทุน

กองทุนสวัสดิการของโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2565 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสรรการออมและสนับสนุนสวัสดิการสำหรับนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเฉพาะ 2 ประเภทหลักในการจัดตั้งกองทุนขึ้น ได้แก่ 1.การออมทรัพย์ 2. การจัดการศพ ซึ่งมีขั้นตอนการสมัครและการบริหารจัดการกองทุนประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การสมัครเข้าร่วม 2. การจัดการเงิน 3. อัตราสวัสดิการ 4.กองทุนสวัสดิการ การจัดตั้งกองทุนดังกล่าวเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และเป็นสิ่งสำคัญในการสนับสนุนสวัสดิการให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจ อำเภอราษีไศล จังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงาน ประกอบไปด้วย 6 ด้านได้แก่ 1) ด้านการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการมีส่วนร่วม 4) ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง 5) ด้านการมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ด้านการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย นายกองการบริหารส่วนตำบลบาโจ ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุในชุมชนมีความไว้วางใจและให้การยอมรับในตัวนายกองการบริหารส่วนตำบลบาโจเป็นอย่างสูง เนื่องจากท่านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชนในหลายๆด้าน โดยเฉพาะการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ นายกองการบริหารส่วนตำบลบาโจมุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้หยุดนิ่งในด้านการเรียนรู้และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยมีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ด้านการมีเป้าหมายที่ชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การจัดตั้งโรงเรียนขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโจ มีเป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างชัดเจนซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นเพื่อให้เกิดการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งมีความมุ่งมั่นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดกิจกรรมในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่องทุกๆเดือน ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1) ด้านนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพ,กิจกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ด้านที่ 2) ด้านจิตใจ ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องศาสนา ด้านที่ 3) ทักษะการสร้างอาชีพ เช่น กิจกรรมการ

ถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ รวมถึงการสอนใช้เทคโนโลยี ในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์และแอปพลิเคชัน LINE เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่อยู่โดดเดี่ยว และมีสอนการป้องกันภัยในชีวิตประจำวัน ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาภัยที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น การจัดการกรณีแก๊สรั่ว เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้และสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง

3. ด้านการมีส่วนร่วม

ด้านการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ซึ่งภายในหนึ่งปีคณะกรรมการจะมีส่วนร่วมในการประชุมปีละสองครั้งเพื่อสอบถามและติดตามปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน โดยในการประชุมแต่ละครั้งกรรมการจะเป็นผู้ดำเนินการในส่วนของการประชุม เนื่องจากกรรมการสามารถเข้าถึงและเข้าใจความต้องการของนักเรียนได้ดีซึ่งในการประชุมแต่ละครั้ง กรรมการจะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักเรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ

ด้านการมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อจบการประชุมกรรมการจะนำข้อเสนอแนะต่างๆไปเสนอให้ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ทราบ และผู้อำนวยการได้มีส่วนร่วมในพิจารณาการปรับปรุงและแก้ไขตามที่นักเรียนได้เสนอ ซึ่งการปรับเปลี่ยนตามข้อเสนอแนะ จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมของนักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมด้านจิตอาสาด้านภูมิปัญญาของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ได้มีการสอนทำสื่อให้กับเด็กๆ เมื่อมีกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุก็ได้ถ่ายทอดความรู้ที่มีด้านการทำสื่อกับต้นหนามเตยให้กับกลุ่มผู้สูงอายุได้เรียนรู้ภูมิปัญญา และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตลาดนัดสีเขียว

4. ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง

ด้านการมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย ในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุ และในด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกาย และการป้องกันโรค

ได้รับการสนับสนุนจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม) ในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การวัดความดันโลหิต การตรวจเบาหวาน และการสอนการออกกำลังกาย

ได้รับการสนับสนุนจากการเรียนการสอนจากสำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน) ในการให้ความรู้ด้านการสร้างอาชีพ

และโรงเรียนผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนจากวิทยาการจิตอาสาในพื้นที่ (อุตตะ) ที่ได้ให้ความรู้ด้านหลักศาสนา

5. ด้านการมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ด้านมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจากการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ จะเห็นได้ว่าประสบความสำเร็จในการที่สามารถดึงดูดผู้สูงอายุให้เข้ามาเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยได้อย่างเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเห็นได้จากยอดจำนวนผู้สูงอายุที่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ ทั้งนี้โรงเรียนผู้สูงอายุได้มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านนันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมตรวจสุขภาพ, กิจกรรมการออกกำลังกายอย่างถูกต้อง ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ ได้แก่ การเรียนรู้ในเรื่องศาสนา ด้านที่ 3 ทักษะการสร้างอาชีพ เช่น กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สูงอายุ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวได้มีการปรับเปลี่ยน และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมที่ตอบสนองต่อความต้องการ และเกิดการพัฒนาย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม

ด้านการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม โรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยได้รับงบประมาณ และได้มีการตั้งงบประมาณขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

รวมถึงโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโงยยังได้รับการสนับสนุนจากทางโครงการสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการที่พัฒนาศักยภาพในด้านอื่น ๆ และได้รับการสนับสนุนจากบ้านพักทักซิณยะลา ที่ได้เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การใช้งาน IT ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้ผู้สูงอายุปรับตัวเข้ากับยุคสมัย

ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงยที่ให้การสนับสนุนรับผิดชอบดูแลด้านสุขภาพของผู้สูงอายุในพื้นที่ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ โดยเฉพาะเรื่องการตรวจสุขภาพประจำปี การออกกำลังกาย และการป้องกันโรค ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย การทำงานระหว่าง องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จึงเป็นการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยไม่เป็นโครงการระยะสั้น แต่เป็นการทำงานที่ควบคู่ไปกับบทบาทหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน

อภิปรายผล

พื้นที่ตำบลบาโง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษในเรื่องของวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งด้านภาษา พิธีกรรมทางศาสนา ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ทั้งนี้ในพื้นที่ตำบลบาโง ได้มีระบบการแก้ไขปัญหาที่ดีในเรื่องของปัญหาผู้สูงอายุซึ่งมีผู้นำในพื้นที่ ที่เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาจึงได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุในพื้นที่ และมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ เช่น การจัดกิจกรรมทางจิตใจให้ความรู้หลักศาสนาเพื่อเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ แทนการจัดกิจกรรมเพื่อความบันเทิง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการนำหลักการบริหารด้วยหลัก 5 ก มาบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และกิจกรรมกองทุนสวัสดิการที่จัดตั้งกองทุนขึ้นเพื่อจัดการศพแก่ผู้เสียชีวิตในการประกอบพิธีทางด้านศาสนาอิสลาม

ทั้งนี้จากผลการศึกษาศาสามารถอภิปรายผลการศึกษาเชิงคุณภาพตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบาโง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผ่านแนวคิดหลัก 5 ก ซึ่งประกอบด้วย 1.กลุ่ม 2.กรรมกร 3. กติการหรือข้อตกลงร่วมกัน 4. กิจกรรม 5. กองทุน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้หลัก 5 ก ในการบริหารจัดการ โรงเรียนผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลบาโง ซึ่งส่งผลให้เกิดการสนับสนุนทางร่างกายและจิตใจของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ (2565) สรุปได้ว่า โรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นนโยบายรัฐที่กำหนดขึ้นเพื่อร่วมกันดูแลผู้สูงอายุ ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ เน้นการจัดการศึกษาที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความรู้ ความเข้าใจที่ส่งต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข เกิดจากแนวคิดที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญและพลังของผู้สูงอายุโดยการสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย และยังสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545- 2564) พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ และแผนระดับชาติหลายฉบับ ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ตลอด ชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีพ

จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบาโง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ผ่านแนวคิดหลัก "5 ก" ในการบริหารจัดการ พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จมีความสอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ประการดังนี้ 1) มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) มีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) มีส่วนร่วม 4) มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง 5) มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 6) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม ซึ่งส่งผลให้ปัจจัยแห่งความสำเร็จเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้ ซึ่งสอดคล้อง กับผลการศึกษาของ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) สรุปได้ว่า โรงเรียนผู้สูงอายุดำเนินการภายใต้แนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะในการดูแลตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า ผู้สูงอายุมีคุณค่าและมีศักยภาพ ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้สังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุ โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุสาระการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตปัจจุบัน เพิ่มโอกาสในการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน"การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุแบบมีส่วนร่วม โดยทุกภาคส่วน "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง" และมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความสุข เกิดทักษะในการดูแลตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. โรงเรียนผู้สูงอายุที่มีการนำผลการวิจัยไปปรับใช้หรือใช้ประโยชน์ควรส่งเสริมให้มีการปรับใช้การบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุตามบริบทพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเกิดประสิทธิผลมากที่สุด
2. โรงเรียนผู้สูงอายุควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสทำงานอาสาสมัครในชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมและรู้สึกว่าคุณค่า
3. โรงเรียนผู้สูงอายุควรสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวสนับสนุนผู้สูงอายุให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและความเข้าใจระหว่างรุ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ หรือผู้ที่สนใจสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไปเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุควรมีการทำวิจัยในเชิงคุณภาพ เพิ่มเติมเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุมีต่อโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบึงไผ่ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2566). แผนปฏิบัติการ
ราชการกรมกิจการ ผู้สูงอายุ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570)
[.https://www.dop.go.th/download/laws/th1691739659-845_0.pdf](https://www.dop.go.th/download/laws/th1691739659-845_0.pdf)
- กิตติพร เนาว์สุวรรณ. (2562). สภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่อยู่ในเขต
ความ รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ตอนล่าง. วารสารวิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์. 11(2), 118-132.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2566). รายงาน
สถานการณ์ผู้สูงอายุประจำปี 2566. <https://www.dop.go.th/th/know/1>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). รายงานการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุประจำปี
2559. <https://www.dop.go.th/th/know/1>
- กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
โรงเรียนผู้สูงอายุด้วยหลัก 5 ก. <https://www.dop.go.th/th/know/1>
- กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). รายงานการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ
ประจำปี 2559. <https://www.dop.go.th/th/organization/3>
- กิตติพร เนาว์สุวรรณ และ มาริสา สุวรรณราช. (2562). สภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพ
ของผู้สูงอายุ ที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้ตอนล่าง.
วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์, 11(2), 118-132.
- จตุพร เสถียรคง. (2557) . กลยุทธ์แห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการภาครัฐของไทย. (วิทยานิพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา
- จันทนา สารแสง. (2561) . คุณภาพชีวิตและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ
ตำบลทุ่งข้าวพวงอำเภอเขียงดาวจังหวัดเชียงใหม่.(วิทยานิพนธ์สาธาณสุขศาสตร์
มหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย. บทความวิชาการ สำนัก
วิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ปีที่3 ฉบับที่16 สิงหาคม 2556.
- นงนุช สุระเสน. (2561). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- นงนุช สุระเสน. (2561). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- นลินดา สุวรรณประสพ. (2561). *แนวทางการพัฒนาพื้นที่เมืองให้เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุด้านกายภาพ และสภาพแวดล้อม: กรณีศึกษาเทศบาลนครรังสิต (วิทยานิพนธ์ปริญญาสถาปัตยกรรม ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)*
- ประสพโชค ต้นสำโรงจัน. (2559). *บทบาทของเทศบาลเมืองกาญจนบุรีในการดูแลผู้สูงอายุ*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, มหาวิทยาลัย ศิลปากร).
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546* (22 ธันวาคม พ.ศ. 2556) .ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120/ตอนที่ 123 ก,หน้าที่ 1.
- วัชร ทองเจริญ. (2558). *วิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุ*.วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 24(2), 171-198.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, ภาวนา พัฒนศรีและธนิกานต์ ศักดาพร. (2560). *รายงานฉบับ สมบูรณ์ โครงการ การถอดบทเรียนตัวอย่างที่ดีของโรงเรียนและชมรมผู้สูงอายุที่มี กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ กรุงเทพมหานคร: เจพรีนธ์*.
- ศุภาวจี ภาษิตานนท์. (2560). *การจัดสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา เขตบางแค*.รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ).สาขาวิชา บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ.บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โชติ แยมแสง. (2556) *กลยุทธ์การดำเนินงานสู่ความป็นเลิศของสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัด ปทุมธานี* . มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต/กรุงเทพฯ.
- DOI: https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14458/DPU.the.2013.117
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. (2563). *รายงานสถานการณ์ ผู้สูงอายุในประเทศไทย ประจำปี 2563*. <https://www.nesdc.go.th>
- สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. (2566). *การนำนโยบายโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตไปปฏิบัติ ในพื้นที่ภาคใต้*. *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน*, 5,29–43. <https://doi.org/10.14456/JAPPM.2023.18>

สุระศักดิ์ แก้วสียา. (2556). การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2”.(วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย)

แหล่งข้อมูลสถิติแห่งชาติ. (2566). *ประเภทของผู้สูงอายุ*.

<https://www.dop.go.th/th/know/>

บุคลากรกรม

นายยาการียา ชีมา (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายมุฮัมหมัดพิตรี การ์อิมอ (ผู้สัมภาษณ์), องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางสาวนุรียะ ลีการาสะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวสุนทพิทย์ ลิมเจริญ (ผู้สัมภาษณ์), องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 5 กันยายน 2567

นางสาวชูไวยะห์ กาแม (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวมูตาซาร์ กาเจ (ผู้สัมภาษณ์), องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางสาวกาตีณี กาเต๊ะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวมูตาซาร์ กาเจ (ผู้สัมภาษณ์), องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นายดอโรแมะ ทะโมะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายมุฮัมหมัดพิตรี การ์อิมอ (ผู้สัมภาษณ์), องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางอามีเนาะ บารูดีน (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายมุฮัมหมัดพิตรี การ์อิมอ (ผู้สัมภาษณ์), องค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางสาวสิรินันท์ รัตนะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวสุนทพิทย์ ลิมเจริญ (ผู้สัมภาษณ์), โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย หมู่ 1 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางสาวไซนะ ยะลาไต (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวสุนทพิทย์ ลิมเจริญ (ผู้สัมภาษณ์), โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาโงย หมู่ 1 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางอีแลคคอ ปิตาราช (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวมูตาซาร์ กาเจ (ผู้สัมภาษณ์), โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางแวสปียะาะ เตะโซะ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวมูตาซาร์ กาเจ (ผู้สัมภาษณ์), โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลบาโงย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโงย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่ 12 กันยายน 2567

นางสาริพีะ ตือราซอ (ผู้ให้สัมภาษณ์), นางสาวสุนทวิทย์ ลิ้มเจริญ (ผู้สัมภาษณ์), โรงเรียนผู้สูงอายุ
องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่
12 กันยายน 2567

นางแม่ บูโรง (ผู้ให้สัมภาษณ์), นายมุฮัมหมัดพิตรี การือมอ (ผู้สัมภาษณ์), โรงเรียนผู้สูงอายุ
องค์การบริหารส่วนตำบลบาโจย 95/1 หมู่ 2 ตำบลบาโจย อำเภอรามัน จังหวัดยะลา วันที่
12 กันยายน 2567

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ตารางวิเคราะห์ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรบริหารส่วนตำบลบงไผ่

แนวคิดและทฤษฎี	คำอธิบาย	คำสำคัญ	ข้อความ
1. กลุ่ม	กลุ่ม ต้องสร้างการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นกลุ่มแกนนำคณะทำงานและกลุ่มสมาชิกหรือผู้สนับสนุนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการทำงาน ในขั้นนี้อาจมีกลยุทธ์ในการสร้างความเป็นกลุ่มก้อนได้หลายวิธี เช่น การเปิดรับสมัครสมาชิกหรือนักเรียนผู้สูงอายุ การคัดเลือกจากกลุ่มเดิมที่เคยมีอยู่ในชุมชน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ การสร้างสัญลักษณ์ของความเป็นกลุ่มสมาชิก อาทิ มีสัญลักษณ์โรงเรียนผู้สูงอายุมีเสื้อสัญลักษณ์ของนักเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น		1. โรงเรียนผู้สูงอายุเกิดขึ้นได้อย่างไร 2. เป้าหมายในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นอย่างไร (เผ่าถึงพัฒนาการกลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุ)
2. กระบวนการ	กระบวนการ ถือเป็นตัวแทนของสมาชิกกลุ่มที่จะทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มให้การทำงานประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ควรสร้างกระบวนการคัดเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่ดังกล่าว แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบช่วยกันขับเคลื่อนการทำงานให้ประสบความสำเร็จเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในระดับสหภาพ		1. โรงเรียนผู้สูงอายุมีคณะกรรมการหรือไม่ อย่างไร 2. มีแนวคิด หรือ มีวิธีการคัดเลือกคณะกรรมการโรงเรียนอย่างไร 3. คณะกรรมการมีบทบาทหน้าที่อย่างไร 4. คณะกรรมการมีการประชุมหรือหรือไม่ อย่างไร

ภาพที่ ก.1

			5. คณะกรรมการมีการทำงานอย่างไร และ มีส่วนในการขับเคลื่อนอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ
3. กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน	กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน ต้องเกิดจากความเห็นพร้อมของสมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุ เหมือนเป็นสัญญาใจที่มีต่อกันว่าจะร่วมกันยึดถือและปฏิบัติตาม ซึ่งจะเป็แนวทางที่ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนแม้ว่าเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการชุดใหม่จะยังคงมีแนวทางการทำงานเดิมให้เห็นและพัฒนาต่อไป		1. กลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุมีกติกาหรือไม่อย่างไร 2. กติกากลุ่มเกิดขึ้นได้อย่างไร (เผ่าถึงกระบวนการที่ทำให้มีกติกาค้น) 3. เมื่อได้กติการ่วมกันแล้วมีการปรับให้อย่างไรกับโรงเรียนผู้สูงอายุ
4. กิจกรรม	กิจกรรม ในระยะเริ่มแรกอาจเน้นไปที่การสร้างกิจกรรมในกรณีไขปัญหาง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เช่น การจัดให้มาพบปะกับญาติเดือน มีกิจกรรมร้องเพลง กิจกรรมนันทนาการรูปแบบอื่น ๆ กิจกรรมถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับเด็กและเยาวชนหรือการรวมกลุ่มออกกำลังกาย เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น จึงเคลื่อนไปสู่การที่กิจกรรมที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เช่น การบูรณาการโรงเรียนผู้สูงอายุ เข้ากับการทำงานของ "ธนาคารความดี"		1. โรงเรียนผู้สูงอายุมีกิจกรรมที่ระบุตัวกิจกรรม เป็นเดือน หรือ เป็นปีหรือไม่ อย่างไร 2. รูปแบบกิจกรรมตั้งแต่ปีแรกจนถึงปีปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร 3. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมเกิดขึ้นได้อย่างไร 4. แต่ละกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร

ภาพที่ ก.2

<p>5. กองทุน</p>	<p>กองทุน การขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นไปอย่างมั่นคงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการทางประมาณเพื่อการค้าดำเนินงานด้วยตนเอง วิธีการทางประมาณเข้ากองทุนของกลุ่ม อาจจำแนกได้เป็น การสร้างกองทุนของตนเอง การเก็บค่าสมาชิก การขอรับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มการเขียนโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน แหล่งทุนต่าง ๆ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนผู้สูงอายุกองทุนสุขภาพตำบลสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นต้น (กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุกรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559)</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. กลุ่มโรงเรียนผู้สูงอายุมีกองทุนในการทำกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2. กองทุนที่มีอยู่เกิดขึ้นได้อย่างไร 3. กองทุนที่มีอยู่ ใครเป็นผู้ดูแล มีคณะกรรมการหรือไม่ อย่างไร 4. กองทุนที่มีอยู่ตอนนี้สามารถนำไปใช้ได้อย่างไรบ้าง
------------------	--	--	---

ภาพที่ ก.3

ตารางวิเคราะห์ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุขององค์กรบริหารส่วนตำบลบาวโย

แนวคิดและทฤษฎี	คำอธิบาย	คำสำคัญ	ข้อคำถาม
<p>1. 1. มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง</p>	<p>มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ทุ่มเท เสียสละ และมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรกิจกรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผู้สูงอายุ หรือผู้นำทางด้านจิตใจ เช่น พระภิกษุ เพราะมีผลโดยตรงต่อการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นทั้งแก่ผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของโรงเรียน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. ใครบ้างที่มีส่วนในการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุ (ประกอบไปด้วยใครบ้าง) 2. ผู้นำแต่ละท่านมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้าง ทำหน้าที่อย่างไรบ้าง 3. ผู้นำวิสัยทัศน์อย่างไรต่อโรงเรียนผู้สูงอายุ
<p>2. มีเป้าหมายชัดเจนและมีภารกิจกรมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>มีเป้าหมายชัดเจนและมีภารกิจกรมอย่างต่อเนื่อง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนถือเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันในกลุ่มคณะกรรมการหรือแกนนำ จะเป็นพลังที่เข้มแข็งในการทำงานร่วมกันและการจัดให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ถือเป็นการก่อให้เกิดความเชื่อหรือความเชื่อมั่น และความเป็นชุมชนของผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความ</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ มีเป้าหมายที่ชัดเจนหรือไม่ อย่างไรตั้งแต่แรก 2. คณะกรรรมมีส่วนร่วมหรือไม่ อย่างไร 3. กิจกรรมที่ทำต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร 4. กิจกรรมเกิดความร่วมมือหรือไม่ อย่างไร

ภาพที่ ก.4

	ร่วมเมื่อร่วมใจ ในการขับเคลื่อนงานโรงเรียนผู้สูงอายุให้บรรลุผล		
3. มีส่วนร่วม	มีส่วนร่วม จะทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของ ร่วมกัน ก่อให้เกิดให้เกิดสมาธิมีส่วนร่วมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมประจำเดือน การสร้างเวทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การร่วมกันดำเนินงาน		1. คุณรู้สึกอย่างไรที่คุณได้เข้าร่วมโรงเรียนผู้สูงอายุ 2. คุณได้ช่วยหรือมีหน้าที่อย่างไรบ้างในโรงเรียนผู้สูงอายุ (ถามผู้สูงอายุ) 3. โบนัสมองของผู้เฒ่า หรือ ผอ ทำอย่างไรให้เกิดการมีส่วนร่วมของโรงเรียนผู้สูงอายุ
4. มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง	มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง การสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง อาจพิจารณาได้ 2 ระดับ คือ การสร้างเครือข่ายทางสังคมภายในกลุ่มหรือในหมู่สมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยกัน เช่น ในรูปแบบคณะกรรมการ หรือการมีตัวแทนในแต่ละหมู่บ้านและการให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรภายนอก เพื่อประสานพลังในการทำงานร่วมกัน		1. มีเครือข่ายที่ได้เข้ามาสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุ มีกลุ่มไหนบ้างตั้งแต่ จนถึงปัจจุบัน 2. ได้มีการเชิญกลุ่มเครือข่ายเหล่านี้มาเป็นคณะกรรมการ หรือไม่ อย่างไร 3. มีวิธีการ มีกระบวนการอย่างไรให้เครือข่ายเหล่านี้ อยู่กับเราอย่างต่อเนื่อง (เครือข่าย ภายนอก เครือข่ายภายใน)

ภาพที่ ก.5

5. มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการทบทวนตนเองและสรุปบทเรียนในการทำงานเป็นระยะ เรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อที่ควรพัฒนาให้ดีขึ้นและนำมาพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง		1. มีการวางแผนอย่างไรให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ 2. ทางโรงเรียนผู้สูงอายุมีการเช็คหรือไม่ว่าได้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร 3. มีการพัฒนาหรือไม่อย่างไร เมื่อเกิดปัญหา
6. มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม	มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม การสนับสนุนจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น งบประมาณ บุคลากร สถานที่ การประสานเครือข่าย เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่จะผลักดันให้การเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเกิดขึ้นได้ และดำเนินการไปอย่างราบรื่น		1. มีหน่วยงานไหนบ้าง ที่สนับสนุนในส่วนงบประมาณ หรือ สนับสนุนในส่วนอื่นๆ 2. มีหน่วยงานใดบ้างที่ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น

ภาพที่ ก.6

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุนนทิพย์ ลิ้มเจริญ
รหัสนักศึกษา	406422001
การศึกษาปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง และกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ชื่อ-สกุล	นายมุฮัมหมัดฟิตรี การ์ือมอ
รหัสนักศึกษา	406422007
การศึกษาปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง และกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ชื่อ-สกุล	นางสาวมูตาซาร์ กาเจ
รหัสนักศึกษา	406422016
การศึกษาปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง และกฎหมายมหาชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา